

GLAS GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

LETO XII, ST. 34 — CENA DIN 10.—

KRANJ, 5. MAJA 1959

Otvoritev tovarne „Niko“ Železniki

Pomembna pridobitev za Selsko dolino

Železniki, 1. maja.

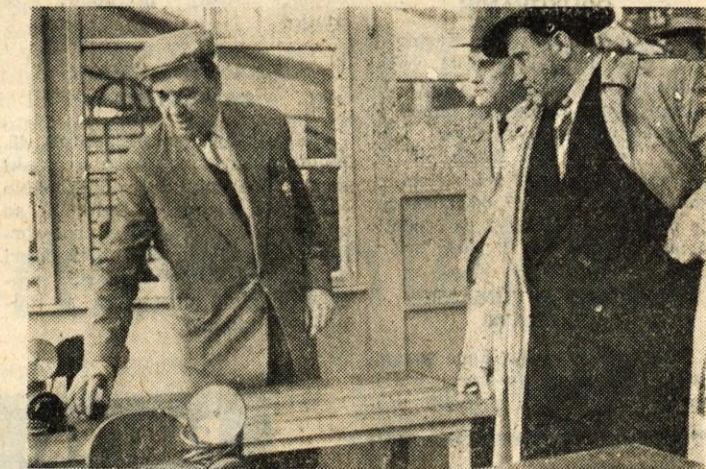
Deževno vreme danes ni zadržalo prebivalcev Železnikov in okolice ter številnih gostov, da ne bi prišli na svečano otvoritev novih prostorov tovarne „NIKO“ Železniki.

Takoj po deveti uri dopoldne so se pred novim poslopjem, okrašenim z zastavami in vencji, začeli zbirati ljudje. Otvoritvena svečanost se je začela ob 10. uri.

Predstavniki tovarne je pozdravil navzoče, med njimi tudi številne goste iz Ljubljane in Kranja. Otvoritvi so prisostvovali: član CK ZKS in predstavnik IS LRS Janez Hribar, predstavnik Izvršnega sveta LRS ing. Viktor Kotnik in ing. Ludvik Kremžar, sekretar Okrajnega odbora ZKJ Kranj tovariš Franc Popit, podpredsednik OLO Kranj tovariš Sveto Kobal, predsednik Občinskega ljudskega odbora Železniki tovariš Golia, predstavniki podjetij in organizacij v Selski dolini in tovariši, ki so sodelovali pri gradnji.

PREDSEDNIK TITO NA NOVO-SADSKEM KMETIJSKEM SEJMU

V teh dneh je bil v Novem Sadu odprt mednarodni kmetijski sejem, ki se ga je ogledalo že nad sto tisoč obiskovalcev. Med prvimi ga je obiskal tudi predsednik republike Josip Broz-Tito, ki je nato povedal novinarjem, da je opazil veliko razliko med sedanjim mednarodnim sejmom kmetijstva in prireditvijo leta 1957. V nedeljo so na sejmu podelili tudi nagrade Zveze kmetijsko-gozdarskih zbornic Jugoslavije najboljšim domačim živinorejcem in kmetovalcem.

Po svečani otvoritvi so si gostje ogledali nove prostore tovarne „NIKO“ — Na desni sekretar OO ZKJ Franc Popit

Po svečani otvoritvi so si gostje ogledali nove prostore tovarne „NIKO“ — Na desni sekretar OO ZKJ Franc Popit

Proslavljanje 1. maja širom po domovini...

V BEOGRADU je na dan 1. maja metemko ob 20. uri zagorela rdeča baklija na poslopu Doma sindikatov in napovedala začetek tradicionalne proslave praznika dela v glavnem mestu naše dežele.

Sredi Beograda so odprli 1. maja razstavo fotografij o proslavah praznika dela v Jugoslaviji v zadnjih 40. letih.

V SARAJEVU so priredili v proslavo prvega maja mnogo kulturnih, športnih in zabavnih prireditiv. — Radio Sarajevo je priredil koncert ansamblov in solistov narodnih pesmi.

Tudi na Hrvaškem so svečano proslavili praznik dela 1. maj. —

V ZAGREBU so delavci tovarn odšli v kraje Hrvatske ter Bosne in Hercegovine, kjer se je začela ljudska vstaja. Blizu OROSLAV-LJA, pomembnega središča tekstilne industrije na Hrvaškem, so priredili svečano proslavo ob 30 letnici prve stavke.

Tudi v SKOPJU in drugih mestih Makedonije se je v četrtek pričela proslava 1. maja, ki se je je udeležilo na desetisoče prebivalcev.

Na Slovenskem so dali proslavi poseben poudarek v MURSKI SOBOTI, kjer je na velikem zborovanju govoril tov. Jože Vilfan.

REKORDNI OBISK POSTOJSKE JAME

Postojnsko jamo si je ogledalo 1. in 2. maja nad pet tisoč domačih in tujih turistov. Toliko jih ni bilo v Postojnski jami v dveh dneh še nikoli.

Uprava Postojnske jame pričakuje, da bo v poletni sezoni rekorden obisk zlasti, ker so nedavno obnovili tudi zgodovinski Predjamski grad blizu Postojne.

... IN V NAŠIH KRAJIH

Komaj so razobesili zastave in se veselili prvomajskih praznikov, se pripravili za izlete, nam je vreme že skalilo razpoloženje. Po hribih je ostalo stotine nezakurjenih kresov in precej še nedokančanih odrov ob robovih gozdov. Mokre zastave so se lepše okoli drog in streh.

V ŠKOFJI LOKI je bila centralna proslava v sredo 29. aprila. — Priredil jo je občinski sindikalni svet. Dan pred 1. majem so imeli proslavo tudi v Poljanah in v Retečah. Člani Gorenjske predilnice so kljub slabemu vremenu obiskali Visoko v Poljanski dolini, člani kolektiva Pilarne v Retečah pa so šli v partizansko bolnišnico »Frana« pri Cenkmnu.

V KRANJU je večina proslav bila pred prazniki. Malone vsi delovni kolektivi so imeli lepe prireditve z zgodovinskimi opisi boja delavskega razreda skozi stoletja. — Zelo bogate kulturne programe so imeli ob teh proslavah v tovarnah »Sava« in »Iskra«. Večina prireditiv in izletov pa je preprečilo neprimerno vreme.

Najlepša svečanost v LESCAH je bila tista v tovarni Verig, ko so odkrili spominsko ploščo padlim delavcem v NOB. Tam je bila tudi svečana seja delavskega sveta. Svečane akademije so bile tudi v Radovljici, Begunjah in Kropi.

V BOHINJU so delavci šne strope v nedeljo, 3. maja razvili svoj prapor. To je bila hkrati osrednja proslava v bohinjskem kotu.

Tržičani, ki se vsako leto vesele skoraj tradicionalnega izleta v Podlublje, so letos zadostili svojim željam dan pozneje — vsoboto, 2. maja. Na iniciativo kolektiva Predilnice je bilo tam lepo ljudsko rajanje.

Tržičani, ki se vsako leto vesele skoraj tradicionalnega izleta v Podlublje, so letos zadostili svojim željam dan pozneje — vsoboto, 2. maja. Na iniciativo kolektiva Predilnice je bilo tam lepo ljudsko rajanje.

ciji so delavci veliko pripomogli s prostovoljnim delom. Do leta 1956 je bil izdelan investicijski program, ki je za rekonstrukcijo predvideval 244 milijonov dinarjev investicij. Februarja 1957 so generalni projekt predložili v dobrih republikanski revizijski komisiji, potem pa so takoj pričeli z gradnjo. Lani 1. junija je podjetje v novih prostorih že pričelo s poskusnim obratovanjem. Za dograditev so porabili znatno manj denarja kot je predvideval investicijski program — samo 66 milijonov 800 tisoč dinarjev.

Podjetje NIKO je zdaj postalo še pomembnejši čimtelj v nadaljnjem razvoju Selske doline. V tovarni sta bila lani zaposlena 402 delavca, letos pa jih je že 433. Lani so ustvarili 419,336 tisoč dinarjev bruto produkta, plan za leto 1959 pa predvideva povečanje na 680 milijonov dinarjev. Z dograditvijo novega objekta ima tovarna tudi vse možnosti, da se uvrsti med pomembna izvozna podjetja.

Za tovarišem Hribarjem je govoril predsednik ObLO Železniki tovariš Golia, ki je poudaril pomembnost novega objekta za celotno prebivalstvo Selske doline, nato pa je direktorju tovarne NIKO tovarišu Žumru izročil Red dela II. stopnje, s katerim ga je ob letošnjem 1. maju za zasluge pri rekonstrukciji odlikoval predsednik republike tovariš Tito. Predsednik občine je celotnemu kolektivu tovarne izročil tudi priznanje tovariša Tita.

Otvoritvena svečanost je bila s tem zaključena. Sledil je ogled tovarne, ki je danes prav zaradi tega obratovala. Gostje in ostali udeleženci so si pod strokovnim vodstvom lahko ogledali izdelavo kaloriferjev, gospodinjskih mešalcev, preciznih laboratorijskih tehnic, sesalcev za prah in drugih kvalitetnih izdelkov tovarne NIKO.

naš razgovor

Vsi večji gostinski obrati uvajajo nagrajevanje po učinku

Pred občinim zborom Gostinske zbornice za okraj Kranj, ki je danes v Kazini na Bledu, smo postavili tajniku zbornice tovarišu Binetu Lebru in podpredsedniku tovarišu Jožetu Marklju nekaj vprašanj o najbolj aktualnih problemih gostinstva pri nas.

»Kako daleč ste v gostinstvu s pripravi na nagrajevanje po učinku?»

»Večja podjetja imajo nagrajevanje po učinku v glavnem že pripravljeno (na Bledu in v Kranju), problem pa je v manjših obratih, kjer imajo za to največ možnosti, pa najslabše kadre. Sicer pa je imelo 40 % gostinskih obratov na Gorenjskem že lani nagrajevanje po učinku.»

»Kaj si obetate od izvajanja uredbe o prepovedi klanja telet?»

»Izboljšanja vsekakor ne! S tem bo namreč avtomatično odpadla dobava telečjega mesa, ki pa ga gostinski obrati zlasti v turistični sezoni ne morejo pogrešati.»

Na Slamnkih nad Bohinjsko Belo je bilo v nedeljo, 3. maja, slovesno odkritje spominske plošče na Blaževi hiši. Kljub slabemu vremenu se je zbralo tokrat precej ljudi iz Bohinjske Bele, Bleda, Gorij. Med gosti je bil tudi ljudski poslanec Jože Rus. Sekretar Občinskega komiteja Franc Divjak je na slovesnosti govoril o pomenu aprilskega partijskega posvetovanja leta 1941., o razvoju dogodkov ob izbruhu vojne in o pomoči, ki so jo prebivalci Slamnkih nudili partizanom vsa vojna leta. V kulturnem sporedu sta sodelovala blejski moški pevski zbor in godba iz Gorij.

-jb

Pred sejo OLO Kranj o proizvodnosti dela in tarifni politiki

Na današnjem zasedanju Okrajnega ljudskega odbora Kranj razpravljajo o problemih zaposlovanja, proizvodnosti dela in tarifne politike.

V preteklem letu je bila produktivnost sicer večja kot v letu 1958, vendar ne v taki meri, kot je to predvideval družbeni plan. Bistveni vpliv na majhno povečanje produktivnosti je imelo nesorazmerno povečanje zaposlenih in poslabšanje koriščenja delovnega časa z ozirom na povečani obseg proizvodnje. — Primerjava ustvarjene skupne proizvodnje na zaposlenega delavca v industriji v letu 1958 izkazuje v primerjavi z letom 1957 povečanje za 2,5 odstotka. Vendar sta se lani dve tretjini novo zaposlenih delavcev v industriji uporabili za kritje izgub delovnega časa, ki so nastale zaradi povečanja letnih dopustov, zmanjšanja nadur in povečanja izgub delovnega časa zaradi bolezni. Lani je poraba delovnega časa na zaposlenega znašala povprečno le 2154 delovnih ur, kar je za 62 delovnih ur slabše kot leta 1957. Značilen je bil torej lani pojav, da se efektivne delovne ure niso povečale v istem razmerju kot število zaposlenih, ampak je povečanje efektivnih delovnih ur precej manjše.

Poročilo za sejo OLO tudi ugotavlja slabost tarifnih pravilnikov leta 1958, ki se kaže v tem, da so imeli značilnost obdobja, v katerem so nastali. Oblike stimulacij so bile še norme, premije in del plač nad tarifnimi postavkami. — Gospodarske organizacije so v mnogih primerih uporabljali norme kot regulator višine tarifnih postavk, ne pa učinka pri delu.

A. T.

SINDIKALNE DELEGACIJE
CILEA, ALŽIRA IN URUGVAJA
V KRANJU

Kranj, 4. maja

Danes dopoldne so obiskale tovarno Iskra v Kranju sindikalne organizacije Alžira, Urugvaja in Čilea. Delegacije sta sprejela direktor podjetja Silvo Hrast in namestnik predsednika DS Julij Novljan. V več kot enournem pogovoru so razpravljali o proizvodnosti, o življenjskem standardu delavcev, o stanovanjski problematiki, o tarifni politiki itd. Po razgovoru so si gostje ogledali še tovarno, potem pa nadaljevali pot naprej po Gorenjski.

M. Z.

Pred sejo Zveznega odbora
SZDL

POLITIKA NA VASI

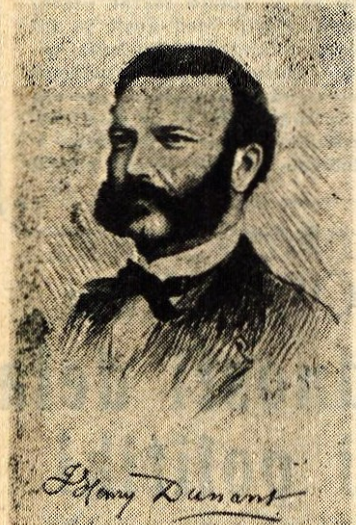
Danes bo v Beogradu 9. plenarna seja Zveznega odbora SZDL, ki bo obravnavala probleme socialistične politike na vasi. Podlaga za razpravo bo referat generalnega sekretarja SZDL Edvarda Kardeža, ki obravnava nekatera osnovna vprašanja socialistične preobrazbe vasi in sodobne kmetijske proizvodnje v naših pogojih. Zlasti podrobno so v referatu obdelane metode povezovanja socialističnega sektorja v kmetijstvu z delovnim kmetom preko raznih oblik socialistične kooperacije.

T.

Ob Tednu Rdečega križa

Letos poteka deset let, odkar so bile v Ženevi 12. avgusta 1949 sklenjene nove ženevske konvencije za zaščito vojnih žrtev. Prav tako poteka letos sto let od tistega dne, ko se je porodila misel o gibanju in organizaciji Rdečega križa. Na to idejo je prišel Henri Dunant, ko je videl, da ranjenci iz bitke pri Solferinu, ki je bila 24. junija 1859, umirajo brez kakršnekoli pomoči. Od 300.000 avstrijskih, francoskih in italijanskih vojakov, ki so se udeležili te krvave bitke, je bil vsak osmi ubit ali pa je nekoliko pozneje zaradi bledih ran umrl.

Jugoslovanski Rdeči križ je kot množična ljudska organizacija naslonil svoje delo na načelo najvišje humanosti, zato je med svojih najpomembnejših nalog postavil boj za trajni mir na svetu, boj proti vsem, ki pripravljajo orožje za množično uničevanje civilnega prebivalstva, boj proti tistim, ki

HENRI DUNANT
ustanovitelj Rdečega križa

žele izzivati preplah, zmedo in strah pred vojno ter tako onemogočiti mirno izgradnjo in napredek miroljubnih narodov.

Najvažnejša naloga Rdečega križa v okviru zdravstvenovzgojnih dejavnosti je bila usposabljanje nižjih in pomožnih kadrov za zdravstveno službo, ki naj ob soodelovanju vseh članov organizacije in sprči novih načel v organizaciji zdravstvene službe v socialistični družbi postanejo eden odločilnih činiteljev za zdravstveni napredek. Na tečajih Rdečega križa so se usposabljali predvsem prostovoljni, pomožni in le v manjši meri nižji sanitarni kadri. V njih so se vzgajali zdravstveni aktivisti na vasi, tovarniški higieniki, otroške negovalke in aktivisti za prvo pomoč. Tečaji za prvo pomoč so se prirejali vsepovsod: po vaseh in mestih, po šolah in tovarnah, podjetjih in ustanovah, kjer naj bi se potem z njihovo pomočjo organizirala služba prve pomoči.

Število članstva v organizaciji RK stalno narašča. Danes šteje organizacija že preko 1.400.000 članov in skoraj 1.200.000 podmladkarjev. Novi kadri, ki pomagajo na vseh področjih zdravstvene in socialne dejavnosti, rastejo iz dneva v dan. Tečaje za žensko vaško mladino je končalo že 426.000 mladin, tečaje prve pomoči pa že 320.000 aktivistov Rdečega križa. Desettisoč žena je obiskovalo tečaje za nego bolnika v domači oskrbi in za nego dojenčka. Tečaje za boj proti nalezljivim boleznim je končalo preko 30.000 aktivistov, v stotisoče pa gre število aktivistov, katerih naloga je dvigovanje higienske ravni naše države in čuvanje ljudskega zdravja.

Cejlonski obisk v Iskri

V sredo, 29. aprila si je cejlonska gospodarska delegacija, ki se je več dni mudila pri nas in je imela v Beogradu razgovore z našimi zastopniki, ogledala tudi tovarno Iskro v Kranju in hidrocentralo v Medvodah. Gostje so se zanimali predvsem za proizvodnjo in organizacijske odnose v podjetju.

Izdaja CP »Gorenjski tisk«
— Urejuje uredniški odbor
— Direktor S. Beznik — Odgovorni urednik Vojko Novak — Tel. uredništva 475
— Uprave 397 — Tekoči račun pri Komunalni banki v Kranju 607-70-135 — Izdaja ob ponedeljkih in petkih — Letna naročnina 600 dinarjev, mesečna naročnina 50 dinarjev

S seje Zveznega izvršnega sveta

Nova sredstva za kmetijstvo

Pretekli torek je bila v Beogradu pod predsedstvom podpredsednika Zveznega izvršnega sveta Mijalka Todovića seja ZIS. Na njej so obravnavali in sprejeli poročila ZIS za leto 1958, ki ga bo ZIS poslal Zvezni ljudski skupščini, in več drugih predpisov in zakonov, ki bodo zelo pomembni za naš nadaljnji gospodarski in družbeni razvoj.

Orientacijski program za razvoj proizvodnje črne metalurgije v prihodnjih 12 do 14 letih predvideva, spričo naglega razvoja gospodarstva in potrošnje jekla, da se bo proizvodnja jekla povečala od sedanjih 1,1 milijon ton na približno 3,1 milijona ton.

Pomemben je skiep ZIS, da imajo ožji svojci vojaških vojni invalidov od III. do VII. skupine — teh je pri nas precej — pravico do zdravstvene zaštite, če imajo razen invalidnine še invalidsko doklado. Če te doklade ne prejemajo, imajo pravico do zdravstvene zaštite samo otroci, ki prejemajo otroško doklado. Ožji svojci vojaških vojni invalidov prve in druge skupine pa imajo pravico do zdravstvene zaštite brez teh omejitev. Za ožje svojce veljajo zakonski drug, ne glede na starost, in otroci, ki izpolnjujejo pogoje za priznanje pravice do družinske invalidnine.

Za nadaljnji razvoj kmetijske proizvodnje v Jugoslaviji bo velikega pomena odlok o programu in proračunu uporabe sred-

stev, predvidenih v zveznem proračunu za pospeševanje kmetijske proizvodnje. V letošnjem proračunu je razmeroma največ sredstev predvidenih za poljedelstvo, med drugim predvsem za setev pšenice in za strokovne ogleda, ki jih je treba opraviti za nadaljnje obravnavanje problemov v zvezi s povečanjem pridelka te kulture. To je pravzaprav nadaljevanje izpolnjevanja prej postavljenega večletnega programa, ki naj postopoma zagotovi naši državi dovolj doma pridelane pšenice. Za pospeševanje kmetijske proizvodnje predvideva letošnji zvezni proračun eno milijardo osem sto milijonov dinarjev.

ZIS je odobril tudi uporabo pet milijard dinarjev za geološko-rudarska raziskovalna dela. Ta bodo usmerjena predvsem na tiste surovine, ki so z gospodarskega vidika naši skupnosti najbolj potrebne — hkrati pa na tiste objekte, kjer bomo na podlagi geoloških raziskovanj in izsledkov dosedanjih raziskav najhitreje našli gospodarske rezerve mineralnih surovin.

ODLIKOVANJA NAJBOLJŠIM

Po nalogu predsednika republike so tudi ob letošnjem prazniku dela prejeli odlikovanja številni zaslužni delavci širom po naši domovini.

V našem okraju je prejelo odlikovanja 119 delavcev iz raznih področij dejavnosti.

Z Redom dela II. stopnje je bil odlikovan Niko Žumer v Železnikih in Ing. Milan Železnik iz tovarne Iskra v Kranju. Z Redom dela III. stopnje pa so bili odlikovani: Jože Kožuh, delovodja v tovarni Jelovica v Škofji Loki; Hazim Hadžimerovič v tovarni BPT Tržič; Franc Medja in Lovro Zagar iz Tovarne verig v Lescah; Viktor Kosec, Iskra Kranj; Milka Kováč, Tiskarna Kranj; Franc Miklavčič iz tovarne IBI Kranj; Kerel Kravcar iz SAP podružnica Kranj in Miha Trojer iz Save Kranj. Isto odlikovanje so prejeli tudi Niko Bernard, Anton Dolenc, Niko Geusi, Franc Hirsensfelder, Anton Markelj, Karol Nagode, Gregor Novak, Jože Pikon, Franc Plasin, Anton Potonik, Franc Pukl, Jože Ravnik, Jože Rozman, Andrej in Michael Rutar, Alojz Strumbelj in Jože Vrhovnik, vsi iz Železarne Jesenice. Z Medaljo dela pa je bilo odlikovanih 92 delavcev.

LJUDJE IN DOGODKI

Skrb človeštva

Nedavno so v britanskem parlamentu vnovič razpravljali o nevarnostih jedrskega izžarevanja. Britanski premier Macmillan je povedal, da so v živilih našli dvakrat več stroncija — škodljive snovi, ki jo povzroča jedrske eksplozije — čeprav baje to še ni doseglo kritične meje, ki bi ogrožala življenjsko varnost. Ta hladna izjava pa vseeno ni pomirila javnosti. Tudi drugod po svetu znanstveniki zaskrbljeno merijo vsak dan količine radioaktivnih delcev v ozračju; svet pa se sprašuje, koliko je že ljudi prizadetih spričo povečanja teh snovi in kakšne bodo posledice, če bodo s poskusi nuklearnega orožja nadaljevali.

Celo Amerikanci, ki jim te skrbi doslej niso šle do živega, so se lansko jesen prestrašili, ko so sovjetske eksplozije zanesle val radioaktivnih drobcev nad vso Severno Ameriko.

In med tem ko je že malone vsakemu preprostu človeku očito, da utegne nadaljevanje poskusnih jedrskih eksplozij res ogroziti zdravje in življenje človeštva in prihodnjih rodov, pa odgovorni državniki še vedno ne morejo najti razumnega izhoda — skupnega sporazuma o prenehanju jedrskih poskusov. Pogajanja v Ženevi, ki trajajo že več mesecev, doslej še niso obrodila uspeha. Zataknilo se je pri vprašanju nadzorstva. Tako je postalo še bolj očitno, da se morajo najodgovornejši državniiki vseliti skupaj za mizo in sporazumno izreči veliko odločitev.

Prav to dni je ameriški pred-

sednik Eisenhower naslovil na sovjetsko vlado pismo, v katerem je spet — tik pred začetkom razgovorov med predstavniki Vzhoda in Zahoda — sprožil nerešeno vprašanje jedrskih eksplozij. Predlagal je, naj bi prenehali s poskusi pod vodo in v višini do 50 km.

Nekaj dni za tem je predsednik sovjetske vlade Hruščev odgovoril, da bi bilo bolje sporazumeiti se o takojšnji prekinitvi vsakršnih poskusnih eksplozij. Stvar pa se je spet zataknila pri vprašanju, kako naj bi nadzirali prekinitev eksplozij in kako naj bi organizirali sistem, ki bi nemudoma odkril tistega, ki sporazum krši.

Zdi se, da smo spet v isti slepi ulici, odkoder že ves čas in tudi ženevskim razgovorom navkljub, še ni videti žarka upanja. Vendar je v obeh pismih le nekaj svetlih mest. Predvsem se oba državnika javno zavzemata za prenehanje škodljivih eksplozij. Čeprav je Eisenhower predlagal le omejeni sporazum, je 27. aprila ameriški predsednik objavil dodatno izjavo, v kateri pravi med drugim: »V nasprotju z vtisom, ki se dobi iz pisma gospoda Hruščeva, hočejo ZDA resno popolno prepoved jedrskih poskusov.«

Takšno je mnenje tudi mnogih drugih vodilnih politikov. Eden prvakov opozicijskih laburistov v Veliki Britaniji Aneurin Bevan je te dni ponovil slovesno obveznost laburistične stranke, da bo takoj in enostransko ustavila jedrske poskuse, če se bo vrnila na oblast.

V prvomajski poslanici pa pra-

Kranj v prvomajski preobleki

naša kronika

JESENIŠKI ŽELEZARJI BODO OBIŠKALI RAVENSKE ŽELEZARJE

Železarna Jesenice praznuje letos 90-letnico svojega obstoja. Člani podjetja bodo organizirali obisk pri ravenških železarjih in jim pripravili kulturno prireditev.

PROSLAVE NA JESENICAH IN NA BLEDU

Člani Čufarjevega gledališča, Glasbene šole in jeseniške Svobode so organizirali za praznik OF, to je v ponedeljek, 27. aprila dve zelo uspešni proslavi. Nastopajoči so v besedi, pesmi in glasbi prikazali revolucionarnost naših narodov v predaprilski Jugoslaviji, življenje med narodno osvobodilno vojno in po osvoboditvi in s programom osvetlili delovanje Partije ter važnost njene obletnice. — Tudi na Bledu sta bili v soboto, 25. aprila dve prireditvi v čast 40 letnice KPJ. Prvo je pripravil Občinski komitej, drugo pa mladina.

89 JESENIŠKIH ŽELEZARJEV ODLIKOVANIH

V klubskih prostorih Kazine je bila pred Praznikom dela velika slovesnost. Predsednik ObLO Jesenice France Treven je izročil ob navzočnosti predstavnikov Železarne Jesenice ter množičnih organizacij Jesenic 89 železarjem visoka odlikovanja. 17 odlikovancev je prejelo Red dela, 72 pa Medaljo dela.

SVEČANE PRVOMAJSKE PROSLAVE

V počastitev delavskega praznika 1. maja so na Jesenicah v Čufarjevem gledališču priredili pro-

slavo, ki so jo pripravili pevski zbori Svobode Hrušice, Javornik, Žirovnica in Hrušica ter gimnazijski pevski zbor.

Tudi na Golniku so za bolnike priredili proslavo v počastitev 1. maja. Program je izvajal pevski zbor »Enakost« iz Kranja in instrumentalni trio »Bardorfer« iz Ljubljane.

NALOGA: POVEČANJE ČLANSTVA

Pred nedavnim so imeli kranjski gimnazijski komunisti prvo konferenco osnovne celice ZKJ. V to celico so vključeni tudi nekateri člani Ekonomske srednje šole in IKS Kranj. Na letni konferenci, ki sta se je udeležila tudi predstavnik občinskega komiteja ZK Smilja Gostiša in ravnatelj kranjske gimnazije tovariš Miha Mohor, so mnogo govorili o vlogi mladincev-komunistov in o vključevanju novih članov v organizacijo — predvsem v četrtih in tretjih letnikih. Nekaj predlogov že imajo!

KRANJSKI DIJAKI ZA PRVI MAJ

Na proslavi v počastitev 40. obletnice in 1. maja so kranjski dijaki uprizorili tudi odsko delo »Direktor Čampa«. Delo, ki so ga pripravili skupno s profesorjem Pibernikom in ob podpori strokovnega vodstva, je bilo svojevrstno uprizorjeno in je popolnoma uspelo.

PABERKI PO SVETU

PRINCESA IN NJENA KLINIKA

Grace Kelly, znana filmska igralka, sedaj princesa v Monaku, je bila operirana na slepem črevesu. Casopisi so o tem veliko pisali. Princeza Grace je odšla v bolnico v Lausanne v Švici.

Prebivalci Monaka so to sprejeli z negotovanjem, ker je vladarica s tem pokazala nezaupanje do klinike v Monaku, ki je bila pred kratkim povečana za 800 milijonov frankov.

Bolnica nosi naslov — »Klinika princeze Grace«.

DVA BRATA

V francoskem departmanu Charente imata dve sosedni občini načelnika z istim priimkom — Andrieux. To ni nič čudno, ker sta brata.

Francoski zakon pa ne dopušča, da v isti občini oba kandidirata. Brata pa sta se takoj našla. Eden je odšel v drugo občino, da tam postane načelnik.

PREDSEDNIKOVA ZEMLJA

Število Francozov, ki »nosi« naslov predsednik, znaša 3 milijone. Če nekateri Francozi ne bi bili tako ambiciozni in če bi v istem času nosili kar več predsedniških naslovov, bi bil lahko vsak štirinajsti Francoz predsednik ne glede na starost in spol.

KAČE IN WHISKY

Znani angleški novinar Muggerridge, ki je spremljal Mackmillana v Moskvo in je dopisnik največjega londonskega lista »Daily Mirror«, je zabeležil razgovor med Hruščovom in Mikojanom na sprejemu v britanski ambasadi.

Hruščov je sedel z Mackmillanom za mizo. Ko je vstopil Mikojan, mu je Hruščov s čašo v roki nazdravil: »Zdi se mi, da se že pozna. Poznam te po glasu. Kaj piješ? Whisky?«

»Kadar sem na Kitajskem jem kače, kadar sem v britanski ambasadi pijem whisky,« mu je odgovoril Mikojan.

MINISTRI NA DANSKEM

Kmet B. E. Thomassen je prepričan, da danska ministra za trgovino in poljedelstvo Philip in Kaupman sploh nimata pojma o problemih poljedelstva. Zato jima je poslal pismo z naslednjo vsebino:

»Vi — kakor vidim — ne poznate niti osnovnih stvari pri vodenju farne. Izvolite priti k meni, jaz vas čakam, da vas poučim. S seboj lahko privedete tudi ženo in otroke.«

Minister trgovine Philip je kmetu poslal telegram: »Hvala, pridem pojutrišnjem.« Minister za poljedelstvo Kaupmann pa je odgovoril: »Hvala, imam preveč dela v svojem resoru.«

MARTIN TOMAŽIČ

336 milijonov
ZA STANOVANJSKI SKLAD

Škodljiva motna voda Naglica in denar

v radovljiški občini

Pred dnevi se je v Kropi sestal odbor Vodovodne skupnosti za okolico. Končal se je tako kot je bilo pričakovati, namreč ob ugotovitvi, da sta v radovljiški občini dve vodovodni skupnosti in sicer v Kropi ter Radovljici; bili so mnenja, da je to negospodarsko in nesmotno in da bi bilo modro ob združitvi obeh organov uresničiti nujne potrebe v doglednem času itd.

Vsebinske take skupščine ni nič novega. O problemu pitne vode v vaseh desno od Save, so začeli govoriti takoj po vojni. Zadnji dve leti pa so se ti razgovori začeli vse bolj usmerjati na razpravo o organizacijskih oblikah; o vprašanju dveh skupnosti v isti občini. V Kropi se je rodila želja po priključitvi k Radovljici. Toda do te združitve ni prišlo, ker so jo v Radovljici odklonili.

Kolikor je z ekonomske strani združitev koristna, naj bi presodili strokovnjaki. Verjetno pa je, da v občini ne bi našli opravičila za dva organa, da bi bile ob enotnem organizacijskem vodstvu lahko bolj izkoriščene zmogljivosti, smotnejše usmerjeni napori, bolj ekonomično izvedena razna dela in to

z manjšimi režijskimi stroški. Kropla na desnem bregu ima letno okroglo 5 milijonov dinarjev sredstev za te namene, levi breg pa približno štirikrat več. Toda združitev z enotnim vodstvom bi lahko pomenila izboljšanje operativne in administrativne službe tudi brez združevanja sredstev. Že sama pomoč občine s potrebnimi krediti za desni breg bi pomenila veliko pomoč.

Toda to je stvar gospodarstvenikov. Bolj zanimiva je politična stran tega spora. Res je, da v zadnjem času razprava okrog združitve vodi v demobilizacijo samih ljudi. Namesto da bi govorili o lastnih možnostih in sredstvih za vodovod, se je vse zožilo na razna, škodljiva obtoževanja. Po vaseh desnega brega kažejo s prstom preko Save na Radovljico kot glavnega krivca za to, da še nimajo pitne vode. Na levem bregu pa obtožujejo nasprotno stran samogoltnih teženj, ki jim hočejo odvzeti denar. Stvar gre čisto še dalje, in sicer na obtoževanje, kdo ustvarja več sredstev, kdo je prispeval več žrtev v NOB in podobno. Tudi nekatere škodljive kritike, češ, naj bi v Radovljici ukinili otroški vrtec, glasbeno šolo in podobno, kar je prišlo do izraza na predzadnjih zborih volivcev v nekaterih vaseh na desnem bregu, je bil plod trenj okrog vodovoda.

Stroški za vodovod v 20 ali 22 naseljih na levem bregu so predvideni na 17 do 20 milijonov dinarjev. Ta vsota je velika. Vprašanje pa je, kolikor je pravilno, da se lista stran, ki že ima vodovod odreče pomoči drugi strani v občini, ki tega še nimajo.

Gre za kmetijske predele, za ločena, oddaljena naselja, kjer bi bila napeljava predraga. Take so posamezne pripombe v Radovljici. Pravl Toda to bi bilo treba pojasniti ljudem. Po približnih predračunih bi bilo treba prikazati slehernemu kmetu, stanovalcu na teh področjih, koliko vse to velja. Delež skupnosti bi se lahko razliko-

val po smotnosti, po urbanističnih perspektivah, po deležu, ki ga posameznik daje skupnosti s svojo dejavnostjo itd.

Na tak način so v Trsteniku mobilizirali slehernega kmeta, da je dajal visoke prispevke, kopal jake in sodeloval pri gradnji. Podobno so naredili tudi v Skofji Loki.

Gre za to, da besede o vodovodu, ki jih slišimo na raznih sejah in sestankih tu pa tam po radovljiški občini, demobilizirajo lastne sile. Škodujejo enotnosti občanov, ne vodijo k iskanju notranjih rezerv in možnosti, kar je skrajno škodljivo, ne le za vprašanje vodovoda, marveč tudi za enotno reševanje mnogih drugih problemov občine.

K. Makuc

Delavci z rdečimi opozorilnimi zastavicami so ustavili cestni vrvež, spraznili Park Svobode, in kmalu potem je na poslopju Sindikalnega doma zagrmelo. Sledilo je več detonacij in končno se je pročelje poslopja z zgornjimi oboki nagnilo in zrušilo. Dvignil se je gost duše prah.

Tako so 28. aprila minirali v Kranju pročelje Sindikalnega doma. Skoraj vsakdo, ki je šel po tistem dogodku tam mimo, je našel razgovor o tem delu. Je bilo res potrebno porušiti pročelje? V večini primerov so ugotavljali, da ne! Mnogi so ugotavljali celo, da je to pročelje v svojstvenem stilu lepo dopolnjevalo harmonijo tega osrednjega trga in da je dajalo trgu mikavno podobo. Zakaj trošimo delovno silo in sredstva za dela, ki najbrže niso nujna?

Nekaj podobnega se je primerilo preddvratim tudi na Laborah v Kranju. Delavci, ki so za-

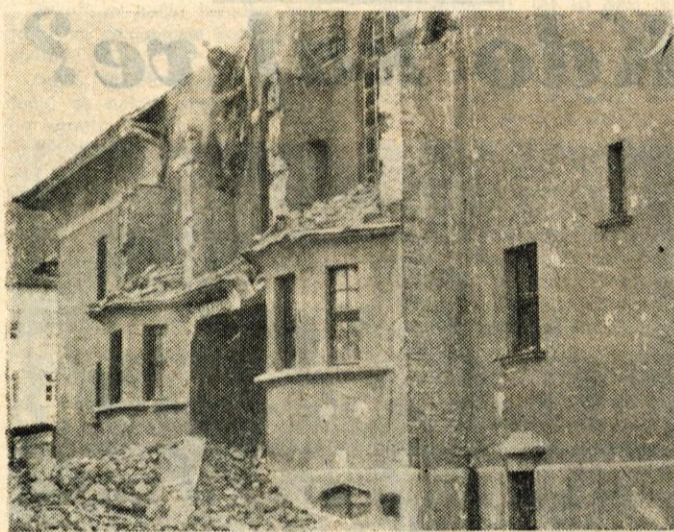
čeli preurejevati cesto Kranj-Zabnica, so na odcepu z glavne ceste kopali ovinek na enem, potem na drugem kraju, tako da ni nihče vedel, kje bo pravzaprav končno obveljalo. Veliko dela je šlo v nič.

Ko je bila to zimo beseda o potrebnih sredstvih za družbeni standard in druge investicije, je bilo precej govora tudi o dokončni ureditvi Sindikalnega doma v Kranju. Nihče se ni upiral temu načrtu, kajti vsakomur je jasno, da je ta dom v resnici potreben. Tudi v večletnih akcijah in celo s prostovoljnimi delom v prvih letih so mnogi ljudje dokazali, da so za ureditev tega doma. Toda nihče si ni pri ureditvi Sindikalnega doma predstavljala, da se bo to začelo z rušenjem pročelja.

V Kranju imamo že izkušnje, da so adaptacije stale več kot nova stavba. Tudi pri tem primeru, če je torej potreben toliki poseg začenši od samega pročelja, bi morala kazalo pomisliti, če ne bi bilo bolje začasno pustiti to stavbo tako kot je in zgraditi drugje novo. Morda bo arhitekt našel svoje opravičilo zoper tokratno kritiko prebivalcev?

Taka naglica je bila tudi pri pripravi za stanovanjsko gradnjo na Zlatem polju.

Verjetno bo držala ugotovitev, da se morajo v prenekanem primeru tudi projektanti spremeniti v generale na bojišču, ki morajo v interesu skupnosti hitro in energično odločiti. Toda povsod morda tudi to ne bo držalo. Ne bi bilo napak, če bi o načrtih za taka dela razpravljali širši krog, če že ne občinstva, pa vsaj krog strokovnjakov. Ne glede na to, če so denar za ta dela prispevali kolektivi ob tako imenovanih triletnih akcijskih ali iz drugih virov; končni plačnik je zmeraj proizvajalec. Zato je zanimanje prebivalstva za delo na teh objektih popolnoma razumljivo. K. M.

Sindikalni dom v Kranju med ureditvijo

Tarifni pravilniki v zadregi

Neupravičeno večanje tarifnih postavk - Gostinstvo čaka na Bled - Časa za dogovarjanje je bilo dovolj

V sredo, 29. aprila je bilo v sejni dvorani OLO v Kranju posvetovanje o pripravah za sestavljanje novih tarifnih pravilnikov in za izmenjavo nekaterih izkušenj in stališč. Posvetovanja so se udeležili vodilni tovaršiški iz občinskih ljudskih odborov, sekretarji Občinskih komitejev ZK in predsedniki Občinskih sindikalnih svetov.

Najprej so predsedniki ObLO poročali o pripravah za sprejemanje in potrjevanje tarifnih pravilnikov v gospodarskih organizacijah, potem pa so razpravljali tudi o nekaterih zaključkih in priporočilih, ki jih bo danes sprejel OLO na svojem zasedanju. O predloženih zaključkih je popoldne razpravljala tudi Svet za delo pri OLO.

Cepprav so se priprave za sestavljanje novih tarifnih pravilnikov začele dokaj zgodaj, je le malo gospodarskih organizacij, ki so že dale osnuteke v razpravo kolektivom. Poročila so tudi pokazala, da občinski ljudski odbori, razen kranjskega, niso v zadostni meri ali pa skoraj nič sodelovali v akciji za pripravo tarifnih pravilnikov. Posebno počasi potekajo pripravljalni postopki in v nekaterih podjetjih jih še niso izvedli. Razprava je hkrati pokazala, da mnoge gospodarske organizacije pa tudi nekateri organi občinskih ljudskih odborov ne poznajo niti bistva letošnjih tarifnih postavk, enačijo jih kar s plačami.

Na splošno je čutili v podjetjih težnjo po neupravičenem večanju tarifnih postavk. Večina gospodarskih organizacij pojmuje sestav tarifnih pravilnikov tako, da je tre-

ba z večjimi tarifnimi postavkami zagotoviti večje osebne dohodke. Zlasti je to občutno v trgovini, obrti in tudi nekaterih večjih industrijskih podjetjih. V večini primerov niha to povišanje med 10 do 20 odstotki, v nekaterih primerih pa presega celo 30 odstotkov. Trgovsko podjetje »Manufaktura« v Radovljici je povečalo tarifne postavke za 33 odstotkov, »Kokra« v Kranju za 24,5, Komunalno podjetje v Skofji Loki za 32, »Plamen« v Kropi za 18 odstotkov itd. Pri takem zviševanju tarifnih postavk pa se ne vprašajo, s čim jih bodo krili. V trgovini je zlasti močna tendenca po linearnem zviševanju tarifnih postavk. Nekatera trgovska podjetja hočejo upravičiti večanje s prikazovanjem večjega prometa v lanskem letu, ki pa dejansko ni bil dosežen. Gostinska podjetja pa v glavnem spekulativno čaka, kaj bo storil Bled. Namdeja se, da bodo imeli tamkaj zaradi posebnih pogojev najvišje postavke, ki jih bodo potem povzeli po njihovih pravilnikih. Tudi v obrti je dovolj podobnih teženj. Rok je bil 31. maj in do takrat bi morali biti pravilniki pripravljeni, ker jih sicer ne bodo mogli uveljavljati od 1. januarja dalje.

V nekaterih podjetjih povečujejo tarifne postavke tudi na druge načine. V tekstilni industriji, zlasti v »Tiskanih«, so šli predaleč z uvajanjem stalnostnega dodatka. V »Tiskanih« so določili 5 do 8 dinarjev na uro dodatka za starost, za delovno dobo nad 20 let. Sicer je tak dodatek stimulativen, toda ni vedno upravičen. Zlasti ne v »Tiskanih«, ker ne preprečuje fluktuacije. Tam namreč ni pogoja, da mora delavec delati v istem podjetju 20 let, kot je to v »Inteksu« in še nekaterih podjetjih, kjer so določili 3 dinarje dodatka na uro. V mnogih podjetjih prikrivajo tudi dejansko stanje. V »Pilarni« v Trzinu so povečali tarifne postavke za 7,5 odstotka, čeprav ne zmorejo amaitet. Značilen je primer »Plamena« v Kropi, ki je v začetku leta silno previdno planiral nižji dohodek podjetja. Že v prvem tromesečju pa so ga preslegli skoraj za 50 odstotkov.

Nasprotno pa je le malo gospodarskih organizacij, ki predvidevajo povečanje osebnih dohodkov brez povečanja tarifnih postavk, predvsem zaradi povečanja čistega dohodka in stimulativnega nagradjevanja. Tu naj omenimo predvsem »Planiko« v Kranju, ki je pripravila najboljši in najpreprostejši pravilnik. Za vskladev posameznih tarifnih postavk je porabila le 1 odstotek povečanja. Dobro so pripravili pravilnik tudi Gorenjska predmestnica v Skofji Loki, »Inteks« v Kranju in še nekatera podjetja.

Cepprav je že dokaj pozno, je vendar dovolj zgodaj, da se zajezi splošno povečevanje tarifnih postavk, sicer utegne to v bližnji prihodnosti zelo škodovati. Zato so sprejeli nekaj sklepov in priporočil. OLO bo imenoval tudi posebno komisijo, ki bo nadzirala in pomagala občinskim ljudskim odborom in ostalim organom pri urejanju teh vprašanj. Podobne komisije bodo imenovali tudi v nekaterih večjih občinah. Po vseh občinah pa bodo sklicali seje zborov proizvajalcev. Danes (5. maja) bo o teh prashanjih in vprašanjih zapostavljanja razpravljala tudi OLO in sprejel nekaj zaključkov in priporočil gospodarskim organizacijam. -I. c.

-k

Nova stanovanja v Mošnjah

Po vojni se je sestav prebivalstva malokje tako spremenil kot v Mošnjah. Pred vojno so bile Mošnje pretežno kmečko naselje z majhnim številom delavstva, danes pa je v tej vasi delavstva okrog 80 odstotkov. Seveda se ta sprememba ne bi tako odražala pri samih domačinih, če se ne bi priselilo v ta kraj precej novih državljanov. S tem dotokom prebivalstva pa je nastal — danes povsod aktualen problem — občutno pomanjkanje stanovanj.

Da bi se krize v vasi rešili, je ObLO Radovljica že leta 1957 raz-

delil zemljišče splošno-ljudskega premoženja na 10 stavbnih parcel in klical interese za gradnjo enostanovanjskih hišic. V pičlih štirih mesecih je bilo zgrajeno 8 temeljev po enotnem načrtu. Do tu je šlo gladko, nato pa so se pričele težave (dobili niso obljubljenega posojila) in gradnja se je le počasi nadaljevala. Kljub temu bodo hišice počasi le zrastle, vendar po zaslugi požrtvovalnih graditeljev in onih, ki so jim priskočili na pomoč, zlasti z lesom. In končno, gradnja je vendarle v polnem teku. C. R.

Ob nesreči v Inteksu

V sredo, 29. aprila je eksplodiral parni kotel v tovarni Inteks v Kranju. Vse delo v tovarni je bilo ustavljeno. Štirinajstdnevni kolektivni dopust.

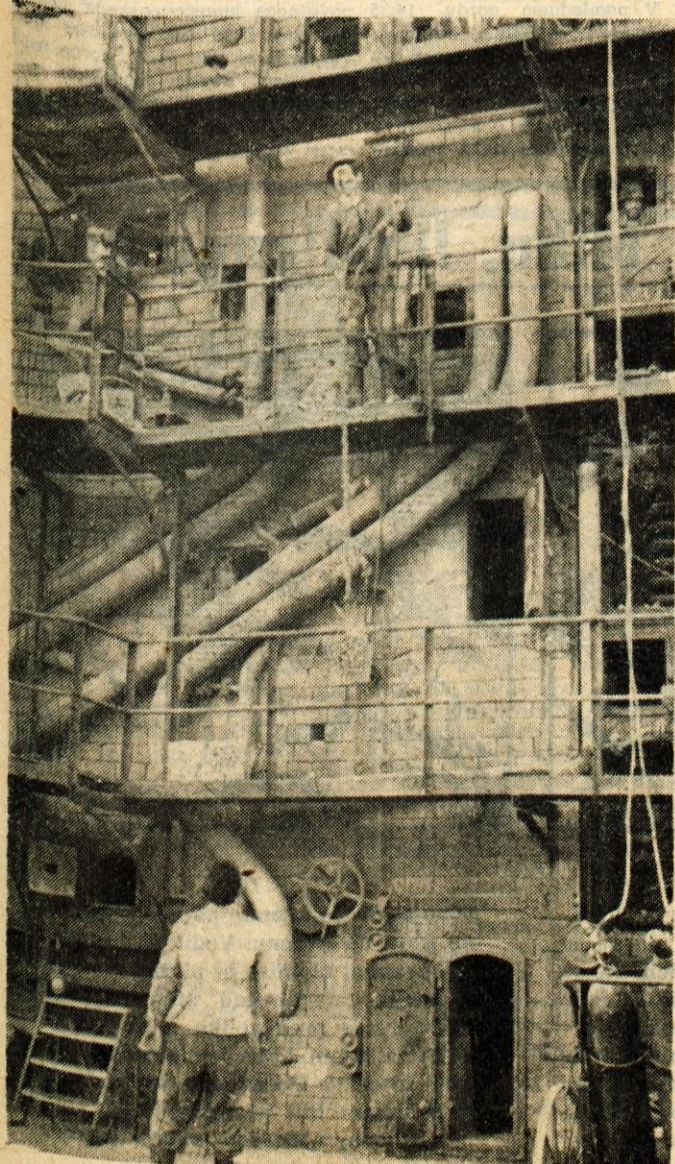
O kotlu so menili, da ima iztrošeno komaj tretjino življenjske dobe. Kljub temu mu v tovarni niso posebno zaupali. Bil je izdelan med vojno in ni bil

novega parnega kotla. Toda skupni stroški bi znašali kakih 300 milijonov dinarjev. Kljub temu so že v teku priprave za to veliko investicijo.

Zaradi eksplozije kotla je bilo v tovarni ustavljeno vse delo. Para ni namreč služila samo za gretje prostorov, marveč tudi za škrobljenje, barvanje, sušenje in druge postopke. Zato ob nesreči niso imeli drugega izhoda, kot vsem delavcem dati kolektivni dopust.

Pri tem pa se vsiljuje vprašanje možnosti parne kurjave za vse mesto. To vprašanje je že bilo na dnevnem redu pred leti. Kot rešitelja so interese takrat gledali tovarno Iskro. Ker pa zmogljivost Iskre ni presegala lastnih potreb, so misel opustili.

Res je, da imajo nekatera, celo manjša mesta, centralno parno kurjavo. Da v Kranju tega še nismo dosegli, kot pravijo, da je treba iskati vzrok v tem, da ni bilo med interese prave enotnosti. Strokovnjaki trdijo, da bi bilo koristno in dokaj ceneje. Hkrati bi lahko odstranili tudi nevarnost, kot je dim iz zastarelih peči v tovarni Sava in podobno. Centralna parna kurjava za industrijo v Kranju je spričo sedanje težave v Inteksu zelo aktualna. K. M.

Največ za Zdravstveni dom

od 160 milijonov dinarjev, zbranih v občini Kranj

Kranj, 4. maja

Danes so v Kranju zaključili zbiranje prispevkov podjetij za družbeni standard, ki so ga na iniciativno sindikalnih organizacij izvedli delovni kolektivi.

Načrt je predvideval, da bi v Kranju zbrali letos za skupne potrebe standarda v občini približno 180 milijonov dinarjev. Zaradi težav posameznih podjetij in podobnega se je ta znesek zmanjšal na 160 milijonov. V zvezi s tem so

morali popustiti tudi pri nekaterih predvidenih delih oziroma izdatkih. To predvsem pri stroških za tržnico in za ureditev stadiona. Nespremenjeni pa so ostali načrti za Zdravstveni dom, kjer bodo porabili za dokončno gradnjo in opremo okrog 107 milijonov ter 30 milijonov dinarjev za ureditev Sindikalnega doma.

Kateri kolektivi so dali več, je zelo težko reči. Težko zaradi tega, ker so nekatera v lažjem, druga v težjem položaju; preobremenjena

so z anuitetami in odplačevanjem posojil, nekatera se pravkar pripravljajo na razne investicije in podobno.

Letos je največ prispevala tovarna »Sava«, in sicer 50 milijonov dinarjev. Tiskanih je prispevala 32 milijonov, Inteks 30 milijonov, IBI 8 milijonov, LIP Predvor 2 milijona, Standard 2 milijona itd.

Občinski ljudski odbor je imenoval posebno komisijo, ki nadzoruje trošenje investicij. -I. c.

PO JUGOSLAVIJI

NOV ODSEK
JADRANSKE CESTE

V nedeljo, 3. maja so v Novem Vinodolu svečano odprli del jadranske ceste med Novim in Zadrom, dolg 174 kilometrov, ki so ga pred nedavnim dogradili. S tem se je razdalja med Reko in Zadrom zmanjšala za 48 km. Doslej so avtobusi za 270 km dolgo vožnjo po stari in ozki cesti potrebovali okoli 10 ur, sedaj pa bodo potrebovali za 222 km dolgo razdaljo med obema mestoma z vmesnimi postanki tri do štiri ure.

SEDEM ŽITNIH SILOSOV
V MAKEDONIJI

Prihodnje tedne bodo v Makedoniji začeli graditi 7 velikih žitnih silosov, ki bodo imeli zmogljivost 26.300 ton žita. Silosi bodo stali nad pol milijarde dinarjev. Največji bodo v Skoplju, Bitolju in S. Nikolu. Strojne naprave zanje bodo izdelale domače tovarne. Večina silosov bo končana prihodnje leto, nekaj manjših pa bo že jeseni prevzelo letošnji pridelek žita.

IZ PULSKA LADJEDELNICE
NAJVEČJA LADJA

Doslej največjo ladjo v Jugoslaviji je izdelala puljska ladjedelnica, in sicer tanker (ladja — cisterne za prevažanje nafte) z nosilnostjo 20.000 ton. Ladjo so naredili za Čehoslovashko, za podjetje »Čehoflot« v Pragi. Dolga je 173 metrov in ima motor z zmogljivostjo 8750 konjskih moči.

POMEMBNA TOVARNA
KMETIJSKIH STROJEV
V BOSNI

V Novem Travniku v Bosni se je razvila pomembna tovarna kmetijskih strojev in motorjev. Imenuje se »Bratstvo« in sodeluje z drugimi strojnimi in avtomobilskimi podjetji. Ima velik pomen za kmetijstvo, ker bo kmalu začela izdelovati v sodelovanju z drugimi podjetji težke traktorje (»goseničarje«). Prihodnje leto bodo poslali na trg prvih 300 traktorjev, ki bodo namenjeni predvsem za rigoliranje in globoko oranje. Lani so med drugim izdelali tudi 400 kulti-vatorjev, letos pa jih bodo že 2100.

V TUJINI SE ZANIMAJO
ZA NAŠA MOTORNA VOZILA

Tovarna avtomobilov v Priboju je lani izdelala 937 vozil. Svoje izdelke je razstavljala na velesejnih v Siriji, Spaniji, Bolgariji in na Poljskem. Tam je tudi prodala prve štiri tovornjake in en avtobus ter sklenila pogodbe za prodajo nadaljnjih 95 tovornih avtomobilov. Zdaj se pogajajo o prodaji 200 avtobusov, 200 tovornjakov in 320 šasij za trolejbus in sicer za izvoz v Brazilijo, Abesinijo, Argentino, Izrael, na Poljsko in v nekatere druge dežele.

Ob 40-letnici KPJ

Moč in številke

Moč naše Komunistične partije oziroma ZKJ je v njeni zrelosti, v njeni sposobnosti, da v življenju med ljudstvom vzbuja težnje po napredku, da ga vodi v borbi za njegove zahteve, da na čelu delovnega ljudstva postavlja tiste zahteve, za katere se je večina pripravljena boriti. V tem pogledu je torej moč odvisna od ideološke sposobnosti, od enotnosti, požrtvovalnosti in pripravljenosti članstva. Število članstva ni zmeraj in povsod odločilno. To kažejo tudi številke članstva KPJ oziroma ZKJ v zadnjih 40 letih.

Razporeženje delovnih ljudi in simpatije do KPJ so bile dokaj svobodno izražene na začetku leta

1919. V tistem obdobju je bilo že 65.641 članov KPJ. Takoj naslednja leta je KPJ že morala v ilegalno zaradi zloglasne »obznane« in zakona o zaščiti države. Tako je bilo 1923. leta komaj še 1000 članov. Do III. kongresa leta 1926 je število članstva naraslo na okroglo 2000. Kljub illegali je število članstva raslo in se 1928. leta gibalo okrog 3000.

Sestojanarska diktatura je 1929. leta še zaostri la boj proti KPJ. — Svobodomislice in zagovornike pravice, ki so jim imeli količkaj občutljive simpatije do KPJ, so takrat izpostavljali najhujšim grožnjam z zapori. Zato je bilo v tistem času število članstva zelo omejeno. To

da proti koncu 1932. leta so se začele javljati organizacije, tako da so na IV. pokrajinski konferenci v Ljubljani že ugotavljali, da je približno 2200 članov.

Toda število članstva se vendar ni bistveno povečalo vse do 1937. leta. Po tem času pa, ko je prevzel vodstvo tovariš Tito, so se vrste KPJ utrjevale po enotnosti in idejnosti, kakor tudi po številu članstva. Tako je na začetku vojne, 1941. leta, že štela KPJ okroglo 8000 članov.

Že v prvih treh mesecih borbe je KPJ dobila novih 3000 članov. Vrste članstva so se neprestano menjale. Vsak dan so člani KPJ padali v prvih vrstah borbe pred okupatorjevimi tanki in bunkerji, umirali so po zaporih, padali kot talci itd. Toda vrste KPJ se s tem niso manjšale, marveč nasprotno — množile so se. Ob koncu vojne je bilo že kar 141.066 članov KPJ.

Z nenehnim delom pri obnovi dežele, pri gradnji oblasti in drugih važnih nalogah, so se kalili novi borci za boljše življenje, so dozorevali novi člani KPJ. Tako je bilo ob V. kongresu 1948. leta že kar 468.175 članov, ki so bili vključeni v 25.635 osnovnih organizacijah.

Leta 1948 in poznejši informbirojevski dogodki z napadom na našo deželo so tudi pomenili močan udarec. Vendar, prav tako kot ob juriših v času NOB, so se tudi ob ideoloških in ekonomskih vprašanjih kalili in dozorevali novi člani KPJ. Vrste komunistov so se znova utrdile in hkrati narasle tako, da je do 1952. leta bilo že 779 tisoč 382 članov.

Burni razvoj dežele pa je med VI. in VII. kongresom zabeležil nov val vključevanja, a hkrati tudi odpadanje iz vrst KPJ. To zlasti na podeželju. Zato je bilo ob koncu 1957. leta 755.066 članov KPJ.

Kdo kaj ve?

Slika št. 4. Vrsta mladih partizanov. Po nekaterih podatkih naj bi to bila štabna patrula Skofjeloškega odreda. Toda kje, kdaj je to bilo? Uganka menda ne bo težka, kajti slika je dokaj čista in jasna. Pišite na naslov: Muzej NOB, Kranj, Koroška 3.

Za zboljšanje zdravstvene službe na Jesenicah

Zadnje čase, kot ugotavljajo v Zdravstvenem domu na Jesenicah, se je tamkaj število zdravniških pregledov, opravljenih na domu zelo povečalo. To pa je znatno povečalo stroške socialnega zavarovanja. Hkrati pa, kar je še posebno važno, pregledi na domu hudo zmanjšujejo napore za izboljšanje celotne zdravstvene službe. V raznih ordinacijah in drugod čaka pogosto cela vrsta pacientov na zdravnika zato, ker je moral na obisk k enemu samemu bolniku. Pregledi na domu torej znatno obremenjujejo delavce z visokimi izdatki za socialno zavarovanje, hkrati pa slabijo redno zdravniško službo v ambulantah in v zdravstvenih ustanovah. Zdravniški

kader ni smotno izkoriščen, razen tega ga hudo primanjkuje.

Da bi odstranili te slabosti in da bi hkrati izboljšali zdravstveno službo, so na Jesenicah sklenili zmanjšati število pregledov na domu. Prvenstveno bodo podaljšali čas pregledov v ambulantah. V prostorih I. in IV. splošne ambulante bodo uvedli tudi dežurno bolnišniško službo, kamor naj bi se ljudje zatekali ob raznih potrebah.

Klicanje zdravnika na dom je dovoljeno le v najnujnejših primerih. Zaradi kašlja, zaprtja, slabosti, zobobolov in podobnih primerov, kjer lahko sorodnik, pozivnik sam ugotovi resnost bolezni, ni upravičena zahteva, da obišče zdravnik bolnika doma. V takem primeru bodo zaračunali pozivniku

vse stroške, vključno tudi prevoz. Tudi telefonskih pozivov za pregled na dom, preko pošte ali rešilne postaje, kjer se zdravnik ne more prepričati o resnosti bolezni, ne bodo upoštevani. Za bolnike, ki bolehalo že dalj časa, sprejemajo prijave za obisk na domu samo do 12. ure vsak dan. Izven tega časa je dovoljeno klicati le v primerih nenadnih hujših obolenj.

Obiski na domu so vsekakor odraz kulture in življenjske ravni. Toda v današnjih razmerah, ko zdravniška služba ne dohiteva potreb, je klicanje zdravnika na dom skrajno lahkomišelnost in škodljivo za celotno zdravstveno skrb, je samo »standard« posameznikov na račun skupnosti.

K. M.

RADIO LJUBLJANA

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 6., 7., 10., 13., 15., 17., 22. in 22.55 uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri. Ob nedeljah pa ob 6.05, 7., 13., 22. in 22.55 uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri.

SREDA, 6. MAJA

8.05 Poje zbor »Slava Klavora« iz Maribora; 8.25 Operetna glasba; 9.00 Jezikovni pogovori; 9.45 Kotiček za mlade ljubitelje glasbe; 10.10 Novi posnetki latinsko-ameriškega vokalnega ansambla »Los Paraguayos«; 11.00 Lepe melodije z orkestrom Hermann Hagedstedt; 12.05 P. I. Čajkovski: Slovanska koračnica; 12.15 Kmetijski nasveti — ing. Milica Oblak: Ukrepji za bogat pridelek jagodičja; 12.25 Zapojmo po domače; 12.45 Uvodni prizor, arija Amelije ter arija Renata iz III. dejanja opere Ples v maskah; 13.45 Pianist Steve Allen z ritmično spremljavo; 14.35 3 orkestralne rapso-dije; 15.40 Iz krivdeče... (Kajuh); 16.00 Koncert po željah; 17.30 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov; 18.00 Kulturna kronika; 18.35 Intermezzo s pevko Marijano Deržaj; 18.45 Razgovori o mednarodnih vprašanjih; 20.00 Pojeta Zlata Gasperšič in Ivo Robić.

ČETRTEK, 7. MAJA

8.05 Jutranje glasbeno popotovanje; 8.40 Potopisi in spomini — L. Zant: Comolungma — II.; 9.20 Melodije od tu in od tam; 10.10 Drobne skladbe velikih mojstrov; 10.40 Iz zabavne glasbe; 11.00 Prizori iz Dvoržakove »Rusalka«; 11.30 Oddaja za cibicane; 17.00 Na Gorenjskem je fletno... 12.15 Kmetijski nasveti — ing. Mihael Leonard: Terasiranje vinogradniških zemljišč; 12.25 Igra orkester Hans Carste; 13.30 Blaž Arnič: Zapeljivec, simfonična pesnitev; 13.55 Devove priredbe narodnih poje Mariborski komorni zbor p. v. Rajka Sikoška; 14.15 Turistična oddaja; 15.40 Na platnu smo videli; 16.00 Izbrali smo za vas; 17.10 »Glasbena krizanka« št. 1; 18.00 Zdravko Stefančič: Zdej živim kot človek; 18.15 Razpoloženska glasba z orkestrom Ray Martin; 18.45 Radijska univerza: Živo bitje v vesolju; 20.00 Četrtno večer domačih pesmi in napevov; 20.50 Nesmrtni Dom Kihot; 23.10 Iz sodobne poljske glasbe.

PETEK, 8. MAJA

8.05 Igra zabavni orkester Radia Beograd; 8.25 Ferdo Juvanec: Romantični intermezzo: Otožna pesem; 8.40 Za vsakogar nekaj zabavne glasbe; 10.10 50 minut na obisku pri jugoslovanskih skladateljih; 11.00 Za dom in žene; 11.10 Pesmi tujih narodov; 11.30 Od popevke do popevke; 12.15 Kmetijski nasveti — dr. ing. Franjo Janežič: Kako preprečimo črvičnost česena; 12.25 Zborovske skladbe Krsta Odaka; 12.40 Kratek spored violinskih skladb izvaja Ali Dermalj; 13.30 Prikljubljene popevke; 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo: V pomladnem gozdu; 14.35 Poje sopranistka Vilma Bukovec; 15.40 Iz svetovne književnosti — Ramon Diaz: Ribič; 16.00 Petkovo glasbeno popoldne; 17.10 Kotiček za mlade ljubitelje glasbe; 18.00 Družinski pogovori; 18.10 Umetne

in narodne pesmi poje moški komorni zbor iz Celja p. v. Egona Kuneja; 18.30 Iz naših kolektivov; 20.15 Tedenski zunanji politični pregled; 20.30 Mojstrska dela koncertne literature, 27. oddaja; 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

SOBOTA, 9. MAJA

8.05 »Mladina poje«; 8.30 Igra znani plesni orkestri; 9.30 Malhen koncert solistične glasbe; 10.10 Množične pesmi; 10.25 Panorama zabavnih melodij; 11.00 Odlomki iz znanih simfonij in koncertov; 11.45 Pionirski tednik; 12.00 Popolne ansamblom Srečka Drazilja; 12.15 Kmetijski nasveti Julke Vrhovšek; Sodelovanje kmečkih žena v družbeno - političnem delu mariborskega okraja; 12.40 Domači napevi izpod zelenega Pohorja; 13.30 Od Wolfganga Amadeusa Mozarta do Ermanna Wolf-Ferrarija; 14.15 Sportna reportaža; 15.40 S knjižne trga; 16.00 Igra orkester André Kostelanetz; 16.15 Iz zakladnice romantične glasbe; 17.10 Pred kongresom Zveze komunistov Slovenije pri amaterskih zborih in godbah — V. DPD »Svoboda« Jesenice; 17.40 Igra pihalni orkester JLA; 18.00 Jezikovni pogovori

NEDELJA, 10. MAJA

7.35 Vedni zvoki; 8.00 Mladinska radijska igra — Mimei Ogawa: Šipkov grm; 8.40 Cl. Debussy: Otroški kotiček; 8.55 Zabavna matineja; 9.45 Zdenek Fibich: Pomlad, simfonična pesnitev; 10.00 Se pomnite, tovariši... Fran Vodnik: Radijski oddajnik; 10.30 »Iz domače skrinjke«; 11.30 Intermezzo z orkestrom Steve Allen; 11.45 Polovski plesi iz Borodnove opere »Knez Igor«; 13.30 Za našo vasi; 15.25 Stare melodije v novih oblekah z orkestrom Werner Müller; 16.00 Polde Majdič: To je bila prva izmena (reportaža); 16.30 Zbori in samospevi slovenske glasbene romantike; 17.00 Pol ure z velikimi zabavnimi orkestri; 17.30 Radijska igra — Nikola Jonkov Vapcarov: Deveti val; 18.30 Johann Hummel: Koncert za klavir in orkester v a-molu; 18.43 Tri skladbe za violino; 20.00 Novosti iz našega arhiva plošč; 21.00 Emilio Arrieta: Marina; 22.15 Plesna glasba.

PONEDELJEK, 11. MAJA

8.05 Lalka glasba; 8.30 Dva prizora iz Borodnove opere Knez Igor; 9.00 Pisani zvoki z Dravškega polja; 9.20 Poje moški zbor Jože Moškič p. v. Slavka Miheličiča; 9.40 Igra Ljubljanski jazz ansambel; 10.10 Matineja Orkestra Radia Ljubljana; 11.05 Radijska šola za srednjo stopnjo: Jutri bomo svobodni, moj sin; 12.00 Pet pevcev — pet popevk; 12.15 Kmetijski nasveti — Dušan Kolšek: Pomen sortiranja medu; 12.25 Narodne pesmi v pisanem razporedju; 12.45 Zabaval vas bo Tom Erich s svojim orkestrom; 13.30 Stevan Mokranjec: III. in IX. Rukovet; 14.05 Radijska šola za višjo stopnjo: Stanek s slavo; 14.35 Stanko Premrl: Simfonietta; 15.40 Listi iz domače književnosti; Pesmi mladosti; 16.00 V svetu opernih melodij; 17.10 Popevka tega tedna; 18.00 Radijska univerza — Značilnosti povojnega jugoslovanskega gospodarstva; 18.15 Mali koncert Slovenskega okteta; 18.30 Sportni tednik; 20.00 Revija popevk in zabavnih melodij; 20.45 Kulturna tribuna — Franc Marinko: Uvoz iz izvoz knjig.

VIHAR POD TRIGLAVOM

Riše Milan Batista

Miha, ljubljeneč gora

165

Še dobro uro je oba terenca in Hlebanjeve fante spremljalo streljanje; Nemci so se podili za njimi. Potem pa so izgubili njihovo sled in opustili zasledovanje. Partizani so jo zdaj kar po cesti mahnili proti Podkužjam in Belci, kjer so pri znanih ljudeh dobili najpotrebnejšo obutev in obleko, kajti brez tega v samih nogavicah ne bi daleč prišli.

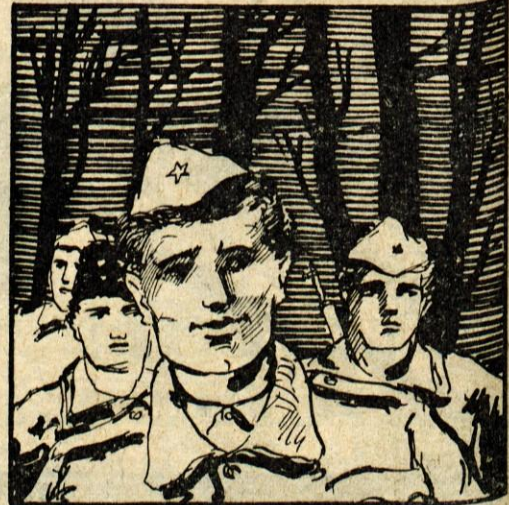
166

Nemci so odkrili njihovo zimovišče, zato so se terenci morali preseliti. Izbrali so si lovsko kočjo ljubljanskega bogataša Praprotnka v Pišenci nad Kranjsko goro. Bila je med strmimi stenami, zelo od rok, pa je bilo tam tudi mnogo več snega. Tu so se težko preskrbovali s hrano, ker v bližini ni bilo kmetij, pa so morali večkrat ponjo v dolino.

167

Partizani so dobivali hrano ali od kmetov, ki so jim jo sami pošiljali, ali pa so jo s silo jemali pri tistih ljudeh, ki so sodelovali z Nemci, izdajali naše ljudi in vohunili za Nemce. Eden takih okupatorjevih sodelavcev je bil kmet Senc v Podkorenu. »Če daje Nemcem, bo moral dati tudi nam,« so rekli terenci in sklenili, da grede k njemu po hrano.

168

Trinajst jih je krenilo po neizhujenih poteh proti Podkorenu. Vodil jih je partizan Mihol, znani alpinist in plezalec, ki je bil po svojih zmagah nad stenami slovenskih gora že pred veliko vojno znan doma in na tujem. Miha je bil močan človek, pravi hrust; v Podkorenu je bil doma in partizani so bili prepričani, da bo pod njegovim vodstvom akcija uspela.

OBVEŠČEVALEC

MALI OGLASI

Izgubil sem paket s čevlji, hlačami, robci itd. od Gorenje vasi do Sovodenj. Poštenega najditelja prosim, naj proti nagradi vrne na pošto LM Gorenja vas. 3192

Izgubil sem dne 28. aprila nožni zagajatelj (kurbi) za motor Lambretta na poti od Kranja do Skofje Loke. Najditelja prosim da vrne proti nagradi Klemenčič Martin, Gorenja vas 58 nad Škofjo Loko. 3193

Prodajam zelo lepe prašičke 6 tednov stare. Pavlič, Ljubno 21, Podmar. 3194

Prodajam večjo količino sadnega mešča letnika 58 — same hruške

in plošče (šifer). Naslov v oglasnem oddelku. 3195

Ugodno prodam motorno kolo Sachs 60 cm. Meglič Vera, Koprski breg 3, Kranj. 3196

Prodajam psa dobrega čuvaja. Bašelj 24, Predvor. 3197

Prodajam 3 kose železniških tračnic 4 m dolžine. Vodice 114. 3198

Prodajam 300 kg sena. Sink Franc, Virmaše 69, Šk. Loka. 3199

Prodajam 2 prvovrstni breji kozl. Zg. Bela 1. 3200

Dekle išče sobo v Kranju. Poudarje oddati v oglasni oddelku. 3201

»Restavracija Park« v Kranju sprejme takoj dva natakarska vajenca. Pismene ponudbe poslati podjetju »Delikatosa« Kranj. 3202

Komfortno stanovanje v Pokoj-

ninskem zavodu zamenjam za enakovredno na Zlatem polju ali pri Vodovodnem stolpu. Naslov v oglasnem oddelku. 3203

Ženska z odraslim otrokom išče prazno ali opremljeno sobo. Plačam dobro. Naslov v oglasnem oddelku. 3204

OBJAVE

Na podlagi 1. točke 126. člena zakona o okrajnih ljudskih odborih (Uradni list LRS, št. 19-89/52) sklicujem

23. SKUPNO SEJO
OBEH ZBOROV OKRAJNEGA LJUDSKEGA ODBORA KRANJ, ki bo v torek, dne 5. 5. 1959 ob 8.30 uri v sejni dvorani Okrajnega ljudskega odbora Kranj.

Za sejo predlagam naslednji DNEVNI RED:

1. poročilo o zaposlovanju in tarifni politiki v gospodarstvu,
2. poročilo o izvajanju priporočil zbora proizvajalcev glede uporabe sredstev gospodarskih organizacij za investicije družbenega standarda,
3. poročilo o občinskih družbenih planih in proračunih.

Po končani skupni seji bo v sejni dvorani Okrajnega zbora in Zbora proizvajalcev

19. SEJA OKRAJNEGA ZBORA IN 21. SEJA ZBORA PROIZVAJALCEV OKRAJNEGA LJUDSKEGA ODBORA KRANJ

Za sejo predlagam naslednji DNEVNI RED:

1. razprava in sklepanje o spremembi in dopolnitvi odloka o dohoditvi ožjih gradbenih okolišev,
2. razprava in sklepanje o spre-

Pod zelo ugodnimi pogoji oddamo večjo količino zidnega ometa z drobnimi skalami od stare hiše odlično za izdelavo poti. Naslov v oglasnem oddelku.

Kmetijska zadruga
PODART

išče
RAČUNOVODJO(kinjo)

Pogoji: 1. strokovni izpit iz računovodstva; 2. nastop službe do 1. junija.

Na razpolago enosobno družinsko stanovanje. Plača po tarifnem pravilniku. — Pismene ponudbe s kratkim življenjepisom in opisom dosedanjih zaposlitev pošljite do 15. maja.

»TISKANINA«, TOVARNA TISKANEGA BLAGA V
KRANJU potrebuje VEČ DELAVCEV (samo moške) za
delo v obratu oplemenitnice.

Plača po tarifnem pravilniku. — Interesenti naj se zgledajo osebno v kadrovskem oddelku podjetja.

jetju pravil in o potrditvi pravilnika o plačah Gorenjskega sejma,
3. razprava in sklepanje o prenosu Živimorskega servisa v pristojnost OLO Kranj.

Samo za sejo zbora proizvajalcev:

4. poročilo o sestavi in delu komisij za perspektivni razvoj industrije usnja in obutve, tekstilne in lesne industrije.

Predsednik OLO
Vinko Hafner l. r.

OBJAVA

Upravnega odbora sklada za kreditiranje stanovanjske izgradnje občine Kranj.

Na podlagi pravil sklada, ter sklepa ljudskega odbora o načinu delitve sredstev sklada razpisuje upravni odbor sklada

NATEČAJ

1. za prodajo stanovanj zgrajenih iz sredstev občinskega kreditnega sklada, namenjenih za družbeno gradnjo;

2. za najetje kreditov stanovanjskih zadrug in

3. za najetje kreditov za gradnjo stanovanjskih stavb delavcev in uslužbencev.

Pogoji in način izvedbe natečaja so za posamezne kategorije naslednji:

Ad 1. Pravico udeležbe na natečaju za nakup stanovanj, ki jih bo zgradil Zavod za stanovanjsko in komunalno gradnjo Kranj imajo gospodarske organizacije, finančno samostojni zavodi, ustanove in politično-teritorialne enote.

Prodaja stanovanj se bo vršila pod pogojem, da kupci položijo kot lastno udeležbo k investicijskim stroškom najmanj 50 % vrednosti nakupa, za ostanek do vrednosti nakupa pa prevzamejo odplačevanje amuitet za posojila z 2 % obrestno mero, ter odplačnim rokom 15 let za gospodarske organizacije in 20 let za ostale koristnike.

Prednost pri delitvi imajo interese:

a) ki ponudijo večjo lastno udeležbo,
b) ki ponudijo boljše odplačilne pogoje in

c) ki izkažejo relativno večjo porabo.

Vloge za nakup stanovanj sprejema Zavod za stanovanjsko in komunalno izgradnjo Kranj, najkasneje do 15. maja 1959.

Ob prazniku 1. maju čestita gostilna Ambrožič — Ljubno 65, Podnart, in se priporoča za obisk. 3191

RESTAVRACIJA PARK

v Kranju sprejme takoj ali po dogovoru
SEPA STREŽBE.

Pismene ponudbe poslati podjetju »Delikatosa«, Kranj

Vloge o eventualnih olajšavah o višini lastne udeležbe bo obravnaval upravni odbor sklada.

Podrobnejše informacije o posameznih stanovanjih so interesantom na razpolago pri Zavodu za stanovanjsko in komunalno izgradnjo.

Ad 2. Pravico na natečaju imajo stanovanjske zadruge, ki gradijo stanovanja v obliki blokov ali vrstnih hiš.

Kredit se bo dodeljeval pod pogojem, da interese predhodno zagotovijo lastno udeležbo v višini najmanj 15 % predračunske vrednosti gradnje. Ob najetu posojila mora biti lastna udeležba zagotovljena najmanj v višini 10 % predračunske vrednosti gradnje.

Odplačilna doba za gradnjo stanovanj v obliki vrstnih hiš znaša največ 40 let, za gradnjo stanovanj v obliki blokov pa največ 50 let z najnižjo obrestno mero 1 %.

Vloge za najemanje posojil sprejema Komunalna banka v Kranju.

Ad 3. Pravico na natečaju imajo vsi delavci in uslužbenci, ki gradijo posamezne stanovanjske hiše na področju ožjega gradbenega rajona mesta Kranja, ki je predmet nacionalizacije, ter so hiše dograjene najmanj do tretje faze.

Posojila se bodo dajala le tistim interesantom, ki poleg navedenih pogojev zagotovijo lastno udeležbo v višini 50 % vrednosti stavbe. Najmanj polovica lastne udeležbe mora biti ob najetu posojila izkazana v denarju, materialu ali vrednosti že začete gradnje. Odplačilna doba znaša največ 25 let, obrestna mera za najmanj 2,5 %.

Prednosti pri dodeljevanju posojil imajo predvsem tisti:

a) ki nudijo čim večji del lastnih sredstev,
b) ki rabijo čim manjše zneske za dograditev stanovanja,
c) ki nudijo najkrajšo dobo odplačila.

Posojila za gradnjo hiš izven ožjega zazidalnega območja se bodo dodeljevala samo tistim prosilcem, ki jih priporoči ObLO Kranj, da je gradnja v splošnem družbenem interesu.

Vloge za najetje posojil sprejema Komunalna banka v Kranju do 15. maja 1959.

Upravni odbor

OPOZORILO

Z odlokom o regresu pri prodaji kuriva za široko potrošnjo (Uradni list FLRJ št. 15/59) je določeno, da se prizna pri nabavi kuriva v času od 1. 4. do 31. 7. 40 % v ostalem letnem času pa 30 % regres. Dolež se je obračunaval regres po enotni stopnji 33,33 %.

V zvezi s tem opozarja Trgovsko podjetje »Kurivo« Kranj vse potrošnike, ki so upravičeni do nabave premoga po regresni ceni, da prično z nabavo takoj, da se tako odjem porazdeli napram dobavam kolikor se da enakomerno, oziroma se odkloni prekomerno povpraševanje po premogu za široko potrošnjo (koncem meseca junija in v mesecu juliju).

Napram določeni veljavni ceni je velenjski lignit cenejši od 193 do 235 din in rjavi premog (Krmelj, Trbovlje, Senovo, Zabukovca, Laško, Kočevje) 262 do 492 din pri toni. V dobi obračunavanja 30 % regresa bo velenjski lignit dražji od 292 do 352 din, in rjavi premog od 392 do 737 din pri toni.

OBVESTILO

Na podlagi odloka o regresu pri prodaji kuriva za široko potrošnjo (Uradni list FLRJ št. 15/59) obvešča Trgovsko podjetje »Kurivo« Kranj vse svoje odjemalce, kateri so v času od 1. do 15. aprila 1959 nabavili kakršnekoli vrste premog, da so upravičeni zahtevati pri blagajni podjetja povrnitev razlike med prejšnjo in sedaj veljavno stopnjo regresa t. j. 6,77 % od vplačanega zneska.

Razlike se bodo vračale do vključno 31. maja 1959 na podlagi predloženih nabavnih računov.

OBVESTILO

Trg. podjetje »Kurivo« Kranj, Gorenjesavska cesta 4, telefon 192, obvešča vse potrošnike izolacijskega materiala, da dobavljajo in imajo na zalogi vse proizvode tovarne izolacijskega materiala »Izolirka« Ljubljana.

Gradbenim podjetjem, Upravam za ceste in ostalim odjemalcem na veliko izvršimo vse dobave po tovarniških cenah.

TEČAJ

ZA PRILOŽNOSTNO STREŽNO OSEBJE

Gostinska podjetja v Kranju potrebujejo ob raznih prilikah, zlasti na Gorenjskem sejmu, dodatno strežno osebje. Da bi to priložnostno osebje dobilo osnovno izobrazbo za službo, bo Gostinska zbornica v mesecu maju priredila v Kranju kratke brezplačne tečaje, po nekaj ur dnevno. Kandidati naj se osebno prijavijo pri Gostinski zbornici v Kranju do 9. maja, kjer dobe tudi podrobnejše informacije.

RAZPIS

Okrajni sindikalni svet Kranj razpisuje mesta tajnikov komisij, in sicer:

1. Komisije za delavsko in družbeno upravljanje,
2. Komisije za kulturo in prosveto,
3. Komisije za oddih, razvedrilo in šport.

Prijavijo naj se tovariši, ki imajo veselje do dela na teh področjih. Prijave sprejemamo do 15. maja 1959.

KINO

bled: 5. do 7. maja /ameriški barv. vstav. film »NISMO ANGELI«. Predstava vsak dan ob 18. in 20.30 uri.

RADOVLJICA: 6. maja ob 18. in 20. uri sov. barv. film »MALVA«. 7. in 8. maja jugoslovanski barvni film »EDINI IZHOD«. Predstava 7. maja ob 20. uri, 8. maja pa ob 18. uri. 8. maja ob 20. uri franc. ital. barv. film »PUSTOLOVŠČINE KAZANOVE«.

»PLAVŽ«, Jesenice: 7. in 8. maja ruski barvni film »TAJNOST DVEH OCEANOV«.

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega moža, očeta in starega očeta

FRANCA KOGOJA

se iskreno zahvaljujemo vsem zdravnikom in sestram za zdravniško pomoč v bolnišnici. Iskreno se zahvaljujemo duhovščini, pevcem, vsem sorodnikom, znancem in sosedom, ki so ga spremlili na zadnji poti in nam v težkih urah stali ob strani.

Zahrujoča družina Kogoj

ZAHVALA

Ob težki izgubi našega predragga ata in starega ata

JANEZA NOGRAŠKA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga spremlili na njegovi zadnji poti; vsem, ki ste v dneh žalosti priskočili na pomoč, vsem darovalcem cvetja in množičnim organizacijam.

Posebno zahvalo izrekamo gasilec iz Predoselj ter vsem ostalim gasilec, godbi iz Cerkelj, društvu upokojencev, vsem sosedom, duhovščini, vaščanom in sovaščanom ter dr. Bohincu za zdravniško nego ter vsem tistim, ki so izrekli iskreno sožalje.

Predoslje št. 77, Kranj

Zalujoči: žena Angela, sin Jože z družino, hčerke Mara z Marinko, Ivanka z družino, Tina z možem ter vsi bratje.

ZAHVALA

Vsem, ki so spremlili mojega dragega in nepozabnega moža

EDVARDA SALOMA

na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje, ali kakorkoli počastili njegov spomin, iskrena hvala.

Posebno zahvalo dolgujem kolektivu ter predstavniku podjetja Mlekarna tov. ing. Šabec za ganljive in tople poslovilne besede, predstavnikom esperantskega društva za njih pomenljive govore, pevcem in godbi ter vsem, ki so mi ob tej težki uri stali ob strani.

Žena Margareta

Ob Prazniku dela - 1. maju
iskrene čestitke
vsem delovnim ljudem

Gozdno gospodarstvo
Kranj

VZDRŽEVANJE OBJEKTOV
V OSPREDJU

Na zadnji seji je občinski ljudski odbor Jesenice razpravljal o poročilu Sveta za šport in telesno vzgojo.

Dvajset športnih in telesno-vzgojnih društev ter štiri planinska društva na območju jeseniške komune vključujejo 6377 članov. — ali 22 odstotkov vseh občanov. — Med njimi je v dokajšnjem številu zastopana tudi mladina; kljub temu pa zaskrbljuje dejstvo, ker je vključeno v športno udejstvovanje le 40 odstotkov mladine. Vprašanje je, kaj dela ostalih 60 odstotkov mladine v prostem času?

nosti okoli 330 milijonov dinarjev), ki jih z obstoječimi sredstvi ni moč vzdrževati, čeprav so nekateri močno potrebni obnove.

Enaka vprašanja se pojavljajo že dlje tudi v ostalih občinah, zato bi bilo prav, da bi o tem vse družbene organizacije še temeljiteje in konkretnije razpravljale kot doslej.

ZBOR PLANINCEV —
POŠTARJEV V VRATIH

V Aljaževem domu v vratih so se 1. maja zbrali številni planinci in planinke, člani planinskih društev PTT iz vse Jugoslavije. Imeli so tradicionalni, letos že sedmi zbor, in s tem istočasno proslavili tudi 1. maj in 40. obletnico KPJ. Zbor je trajal tri dni, ki ga deževno in megleno vreme prva dva dni ni motilo. Razpoloženje pisane množice pod Triglavom je bilo v znamenju priscrčnega slavlja.

REZULTATI NEDELJSKIH NOGO-
METNIH SREČANJ

Slovenska conska nogometna liga

Rudar : Slovan 2:1 (1:1)
Izola : Klavdivar 4:2 (2:2)
Ljubljana : Maribor 2:1 (1:0)
Krim : Grafičar 2:2 (2:2)
Brnik : Triglav 2:1 (2:1)

Maribor, 3. maja — Pred približno 2000 gledalci so Kranjčani

zasluženo pustili v Mariboru vsaj eno točko. Čeprav je bilo igrišče razmočeno in je bila prikazana igra, predvsem domačinov, dokaj raztrgana, so Kranjčani v drugem polčasu napravili vrsto priložnosti za dosego gola. Branikov napad je tokrat zaigral dokaj slabo in odlične obrambe gostov ni uspel premagati z višjim rezultatom. Za domačine sta bila uspešna Elzner in Sober, medtem ko je častni gol za Triglav dosegel Krašovec. Pohvaliti moramo tudi napadalno petorico Kranja, ki je imela tokrat izrazito smolo. Sodnik Kukanja iz Murske Sobote je svojo nalogo izvršil na zadovoljstvo gledalcev kot igralcev.

I. zvezna nogometna liga

Dinamo : Železničar 4:0 (3:0)
Reka : Budućnost 2:0 (0:0)
Vojvodina : Crv. zvezda 0:0

Partizan : Velež 1:0 (1:0)
Sarajevo : Vardar 3:2 (2:2)
Radnički : Hajduk 3:1 (2:0)

II. zvezna nogometna liga
(zabodna skupina)

Sloboda : Elektrotrij 1:0 (1:0)
Lokomotiva : Proleter 3:2 (2:1)

Borovo : Zagreb 0:3 (0:3)
Split : Trešnjevka 3:2 (1:2)
Šibenik : Odred 4:0 (1:0)

MLADOST TRETJA

V počastitev delavskega praznika je bil v nedeljo v Kranju

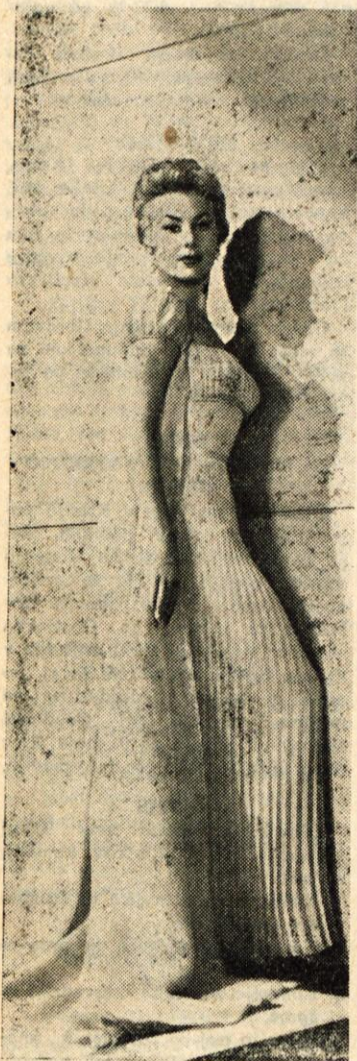
rokometni turnir, ki so se ga udeležile ženske ekipe štirih društev. Prvo mesto so zasluženo osvojile tekmovalke Svobode iz Ljubljane z 8 točkami pred Slovanom (Ljubljana) 6, Mladost (Kranj) 4, Slovan II. 2 in Storičim (Golnik) brez točke.

V ENEM STAVKU

Ivkov v Santiago de Chile zmaga; po 10. kolu je s 7,5 točkami v vodstvu pred češkim vele-mostrom Pachmanom 7, Argentincem Sanguinettijem 6 itd. — V slovenski košarkarski ligi je v nedeljo moška ekipa Triglava, kljub slabima sodnikoma Vozlu in Tršarju iz Ljubljane, visoko premagala moštvo Medvod z rezultatom 69:51 (38:25). — V predtekmi II. ženske slovenske lige je Triglav na svojem igrišču z boljšo igro zasluženo premagal Rudarja iz Trbovelj z 31:17 (15:7). — Na kolesarski dirki okrog Tunisa je jugoslovanska ekipa po osmi etapi na četrtem mestu; najboljši jugoslovian Valčić je trenutno tretji. — Na kolesarski dirki Berlin — Praga — Varšava so Jugoslovani v prvi etapi slabo startali; medtem ko je Jugoslavija med 18 ekipami na zadnjem mestu, je bil najboljši Jugoslovian Petrovič šele 82.

Milijoni Indonezijcev pred selitvijo

Od treh Indonezijcev dva živita na Javi - Čez 30 milijonov prebivalcev se bo preselilo v 10 letih

MITZI GAYNOR

Ne le lepota, tudi izvrstna igralska sposobnost ji je pomagala uveljaviti se na filmskem platnu

Nagrade za najboljše ideje, kako preprečiti nesreče

V teh dneh so se zbrali člani britanskega spodnjega doma. Pričeli so z načrti za organizacijo mednarodnega tekmovanja. Njihov namen je, dobiti ljudi, ki bodo poskušali ideje, uspešne za preprečitev nesreč v hiši, tovarni in na poti.

Natečaj je razpisal britanski nacionalni trust, t. j. organizacija, ki dela brez zasluzka. Trust bo potem odločal o pravilnosti teh idej. Ljudje z najboljšimi in originalnimi idejami bodo nagrajeni.

Ze v jeseni bodo organizirali posebno društvo. Vsak član tega društva bo dolžan iskati ideje, ki bodo za to primerne. Ocenjevanje bo izvršeno v novem letu. Gospodinja, ki bo imela preprosto, a dobro idejo za dosežek večje varnosti v kuhinji, bo imela prav toliko možnosti za uspeh, kot znanstvenik, ki bo izumil nekaj, kar bo povzročilo zmanjšano nevarnost v zvezi z atomskim orožjem. Tudi šolski otroci bodo lahko tekmovali s svojimi idejami.

Britanskemu društvu bodo pri uresničevanju te naloge pomagala še razna druga društva.

tega vprašanja. V času druge svetovne vojne se je na Pacifiku preselilo vsako leto 50.000 Japoncev na druge otoke. V času vojne je bilo preseljevanje ustavljeno, tako da so se lahko šele leta 1951. indonezijske oblasti pričele resneje baviti s tem vprašanjem.

Z razliko od Japonske in podobnih prenaseljenih dežel, v Indoneziji ne obstoja vprašanje prostora. Na največjem otoku Borneu — ki s svojo površino zavzema četrtno cele države — živi danes 4 milijone ljudi (na Javi okrog 60 milijonov). Sumatra, drugi otok po velikosti, ima skupaj 12 milijonov prebivalcev, podoben položaj je na Celebesu in drugih manjših otokih. Prostora je torej dovolj, toda mladi državi primanjkuje

jo transportna sredstva in finance za naselitev prebivalcev.

Z rešitvijo tega problema si je Indonezija zadala težko nalogo. Na do sedaj menaselnih predelih Bornea in ostalih otokov bo najprej treba razkriči zemljišče, zgraditi ceste, domove in šole. Indonezijska vlada predvideva v 10 letih izseliti 31 milijonov prebivalcev otoka Java. Od tega jih je 21 milijonov treba preseliti na Borneo, 6 milijonov na Sumatro, ostanek pa na ostale otoke. Prišlo je torej do prave selitve naroda, ki bo v prihodnjih letih v veliki meri izpremenila lice današnje Indonezije.

Ali že veste...

... da je bil prvi človek na svetu, ki je skočil s padalom Francoz Sebastien Lenormand. To je bilo leta 1783. Skok je bil izveden z vrha observatorija Montpellier;

... da je gigantski dinosaurus največja kopna izumrla žival. Živel je v močvirjih Severne Amerike, pred 160 milijoni leti. Dolga je bila več kot 26 metrov, teža pa okrog 400 ton;

... da je bila najtežja izumrla prazgodovinska žival - brachiosaurus (čez 50 ton);

... da je bila Aepyornis titan iz Madagaskarja največja ptica, ki ni mogla letati. Visoka je bila 3,5 metra. Izumrla ptica iz Nove Zelandije — moa — pa je bila visoka 4 metre!

... da se je prva ptica pojavila na zemlji pred 150 milijoni leti. Njene ostanke so našli v Kolendhofenu (Bavarska) leta 1861.

... da je bila najdaljša prazgodovinska kača iz Egipta in da je bila dolga 17 metrov.

180 let je star

Sayed Ali Salem Kutahi iz Kulusena v Perziji je nedvomno najstarejši človek na svetu. Sam trdi, da je že dopolnil 185 let. Dva zdravnik iz perzijskega glavnega mesta Teherana, ki sta ga pregledala, menita, da pretirava in da Kutahi nima več kot 180 let, na

vsak način pa ne manj kot 170 let. Tudi če imata zdravnik prav, ostanek Kutahiju svetovno prvenstvo v dolgotrajni življenja. Ali se vam ne zdi?

Teleprinter za avione

Novi tip teleprinterja je velik približno toliko kot normalni pisalni stroj. Razstavljen bo na britanskem trgovskem sejmu v Lisabonu (Portugalska), ki bo odprt 20. maja. Ta aparat bo razstavljen tudi na drugih inozemskih tržiščih. Teleprinter je visok 27,9 cm, širok 38 cm, globok pa 40,6 cm. Stroj udarja po papirju s hitrostjo do

100 based v minuti, kar pomeni 50 odstotkov povečanje hitrosti v odnosu s sedanjo mednarodno višino hitrosti. Razen svojih prednosti in majhnih mer, kakor tudi povečanja hitrosti ima teleprinter tudi to dobro lastnost, da ga ne motijo vplivi vibracije in nagibanje aviona.

PANAMA IN PRIMABALERINA

Zakaj je bila ugrabljena znana angleška plesalka Margot Fonteyn

V teh dneh se v Panami govori samo o dr. Robertu Ariasu in njegovi ženi Margot Fonteyn, znani angleški primabalerini. Plesalka je bila ugrabljena, dr. Arias pa je izginil s svojo ladjo neznano kam.

Stinidesetletni Arias je sin bivšega predsednika Paname in je po poklicu diplomat, Margot Fonteyn je stara 39 let. Več let je kot balerina nastopala po največjih gledališčih sveta. Za svoje umetniške zasluge je od britanske kraljice dobila naslov »Dama britanskega carstva«. Robert Arias je pred nekaj leti prenehal s diplomatsko službo. S svojim bratom je pričel urejevati časopis (last družine), v svoji lasti pa je imel mnogo farm in ribiških ladij. Simpatiziral je s Fidelom Castrom in ko je ta za Kubi zmagal, sta bila oba, Arias in Margot sprejeta na Havani in počastena s priznanji za zasluge. Margot je nato odšla v Novo Zelandijo z londonsko grupo »Roi Ballet«, v kateri je še vedno aktivna primabalerina, a ko se je turneja končala, se je vrnila v Panamo, da se za nekaj časa odpotiše.

Ugrabitev primabalerine in pobeg njenega moža prikazujejo v Panami takole:

Dr. Robert Arias in Margot Fonteyn sta se nekega dne vkrcala na svojo jahto »Nolox« in plula proti rtu Chama. Tu sta našli dve ribiški ladji, ki pripadata družbi, katere družabnik je bil tudi dr. Arias. Poklical je mornarje in ribiče z obeh ladij, da mu pomagajo pri nekem delu. Kasneje so mornarji z ene od obeh ladij sporočili panamski policijski, kaj je dr. Arias delal. Iz vode so namreč dvignili motorni čoln, poln orožja in municije in ga prenesli na »Nolox«. Mornarji trdijo, da je bilo na »Nolox« še devet ljudi, očitno inozemcev, ki jim je Arias po vsej

gotovosti rekel, da bodo mitraljezi in granate služili za napad na policijski garnizon v Choreri (oddaljen 30 km od glavnega mesta).

Panamske oblasti so takoj odle za »Nolox«. Ko je Arias opazil, da ga sledijo policijski avioni, je zapustil jahto in z ribiškim čolnom odplul neznano kam.

Tisk prikazuje dr. Ariasa kot prvaika opozicije, ki je pod vplivom Fidela Castra in z njegovo pomočjo hotel dvigniti upor v Panami in prevzeti oblast. Zaradi tega je bila Margot Fonteyn tudi ujeta. To je izzvalo diplomatsko akcijo britanske vlade. Bila je izpuščena in je takoj odpotovala v Anglijo.

ZA RAZVEDRILO

»Je te tvoja cigaretat«
»Da, tovariš učitelj — toda jo kar mirno do konca pokadiš«

»Zena, lepo te prosim, če še ne češ živeti z menoj, mi vsaj kuharico pustil«

ROMAN II. del VIGENCI Mimi Malenšek Konič

VI

Po tisti nedelji je bilo, kakor da se je nekaj prelomilo v Gašperinovi hiši. Dominik je oprezal in čakal, kaj bo. Uganil je, da je Vida povedala Pavlu in je čakal, kdaj bo Ana vzrojila in mu začela očitati. Ni se je bal, toda ko je stvar dodobra pretehtal, je uvidel, da bi bilo hudo neprijetno, če bi ljudje začeli govoriti o njegovi noroglavosti. Prizadeval si je, da bi razbil Družbo — to je veliko delo — zdaj pa naj bi se mu na vsem lepem začeli smejeti! Že to, da se je spozabil, je bilo dovolj neprijetno! Ana, ki v petindvajsetletnem zakonu še ni doživela, da bi se vrnil iz krčme opraskan in raztrgan in se menila, da se je potolkel, ko se je pijan vračal domov, se mu je jedko posmehovala. »Lepo si začel. Kje si pa spotoma obležal?« ga je vprašala v ponedeljek, ko so sedeli pri kosilu.

»Ne vem,« je kratko odvrnil Dominik in skrivaj pogledal Vido. Poznala se ji je prečuta noč in sledovi prestanega strahu. Dekle se je krdoma ozrlo na Pavla, ta pa je s pogledom ježno ošinil očeta in se spet nagnil nad svoj krožnik. To je pomenilo, da mlada ne nameravata Ani izdati nočnega dogodka. Dominika je bilo sram pred njima, vendar mu je hkrati odleglo. Še sem tu gospodar, je pomislil.

Ana se je prostodušno zgražala. »Ne veš? Lepo. Kmalu se bodo ljudje zgledovali nad teboj, kot so se svoje čase nad stricem Miklavžem. Ker pa Dominik ni odgovarjal in tudi mlada nista rekla nič, je utihnila.

Naslednje dni ni nobeden omenil nedelje. Ana je zgodbo menda čisto pozabila. V Pavlovem obnašanju pa je Dominik prvič zaznal odkrito upornost. Saj je kljuboval tudi doslej,

toda to je počel skrivoma, zdaj pa se mu je prvič odkrito postavil po robu.

Zgodilo se je sredi tedna, ko je Dominik prišel v zgornji vigenc in poklical Pavla, naj gre s hlapci in vozovi na železniško postajo v Podnart. Težka parizarja, naložena do vrha, sta že čakala na dvorišču. Fant pa je osorno odgovoril:

»Kar vse naj vržem iz rok in grem! Hlapca lahko sama odpeljeta. Reci materi, naj jima napiše spremne liste!« Potem je spet koval dalje, kakor bi ne stal oče ob njem in čakal.

Dominik je čutil, da se sin namenoma upira, toda pred delavci ni tvegati prepira, ki bi se utegnil slabo končati zanj — to je razločno čutil. Hlapca sta sama odpeljala blago na postajo.

Zvečer pa je Dominik pričakal Pavla. Opresal je in ko ga je videl samega stati pred zgornjim vigencem, je šel k njemu. Trenutek je pomolčal in čakal, da bi sin spregovoril prvi, toda Pavle je uporno gledal nekam preko vode in končno je bil Dominik primoran spregovoriti sam.

»Od jutri dalje ne bomo več kovali sekancev,« je rekel.

Zdaj ga je sin presenečeno pogledal. »Kaj pa bomo?«

»Osi za vozove.«

»Zdaj, na zimo?«

»Da.«

»Že lanske si prodal v izgubo.«

»Rekel sem, da bomo delali osi,« je trmasto pribil Dominik. »Družba zdaj na debelo tolče sekance. Težko bo dobiti kupce zanje.«

»Vendar jih je laže prodati, kot osi.«

V Pavlovem glasu je bila mirna odločnost, ki je Dominika begala. Hkrati ga je speklo: torej bi rad gospodaril po svoje! Čeprav si je večkrat želel, da bi mu sin pomagal, mu je bilo neprijetno misliti na to, da skuša fant uveljaviti svojo voljo. Kakor da bi mu hotel potegniti gospodarstvo iz rok! Tega ne sme pustiti! Zagrizeno je dejal:

»Od jutri naprej ne dam nobenega železa za sekance.« Pavle je stal pred njim, sajast, v usnjenem predpasniku in z zavestjo premoči gledal očeta. »Delali bomo sekance,« je rekel s trmastim prizvokom v glasu, ki ga Dominik doslej ni opazil pri njem, »ali pa ne bomo delali nič!«

»Delali boste, kar bom jaz ukazal,« je zamrmral Dominik z glasom, v katerem se je skrivalo težko zadržana togota. »Dokler jaz plačujem delavce, bodo delali po mojem ukazu!«

Pavle ga je ošinil z jeznim pogledom. »Zdi se mi, da si izgubil vso razsodnost! Najprej tisto tvoje neumno ruvanje z Družbo in potem prodaja, samo da si izpraznil skladišče, čeprav si prodal v izgubo... jaz pa naj te ubogam, kot otrok! Sit sem že tega!«

Dominiku so začele ustnice drgetati, toda še zmeraj se je obvladoval in je samo oholo rekel:

»Tako, nočeš več poslušati očeta? Če ti ni prav, saj lahko pustiš dom in delo!«

Pavle je z urno kretnjo segel po usnjenem predpasniku, kakor bi ga hotel odvreči, toda premislil si je in malomarno prekrizal roke.

»Saj nisem plačan delavec, ki ga lahko spodiš iz vigencev! Na svojem sem! Ne pozabi tega, oče!«

»Takoo?« je počasi rekel Dominik. »Pa gospodari sam na svojem! Jaz ti ne branim! Ničesar ti ne jemljem!«

Pavle, ki je pričakoval, da bo oče vzrojl in je bil pripravljen na spopad z njim, je bil zbežan, ker je Dominik tako mirno in stvarno odgovarjal. Skoro bi se mu moliče umaknil v vigenc, potem pa je začutil, da bi to pomenilo toliko, kot da se je spet uklonil in je izzivalno rekel:

»Kako da mi ničesar nočeš vzeti? In Vida? Ali mi nje tudi nisi hotel vzeti?«

Dominiku je šinil zloben smehlaj čez trde črte ob ustih. »Aha... Nisem vedel, da sem zašel v tvoj zelnik, fant.«